BIBLIOTECA-ASOCIAȚIEI-MIRENILOR
FRĂȚIA-ORTODOXĂ-ROMÂNĂ

Nr. 3.

ÎNTEMEIEREA „FRĂȚIEI ORTODOXE ROMÂNE"

actele adunării generale
ținute la Cluj în 5 Martie 1933.

—*—

— Statutele asociației —

Tipografia Eparhiei ort. rom., Cluj. — 1933.

Prețul 10 Lei

Biblioteca Asociației Mirenilor
Frăția Ortodoxă Română (FOR)
CLUJ

Nr. 3.

ÎNTEMEIEREA „FRĂȚIEI ORTODOXE ROMÂNE"

actele adunării generale
ținute la Cluj în 5 Martie 1933.

—*—

— Statutele asociației —

Tipografia Eparhiei ort. rom., Cluj. — 1933.

În loc de prefață

Ziua de 5 Martie 1933 va rămânea însemnată în viața neamului nostru, ca una din cele mai strălucite afirmări religioase a sufletului său.

De mult nu s'a mai produs un eveniment istoric, atât de mare și de impresionant, prin proporțiile lui excepționale. A fost o retrăire a vremilor eroice de altă dată, când cărturari și popor, în frunte cu Arhiereii lor, își înfrățiau inimile, în flacăra sfintelor idealuri de luptă și de mântuire.

Prin revenirea fericită la această tradiție minunată, Ardealul își afirmă cu hotărîre credința nezguduită, că sănătatea și fericirea Statului românesc nu e posibilă decât pe temeliile religioase ale Bisericii noastre naționale.

Spiritualitatea ortodoxă trebuie să domine toate frământările vieții publice și particulare. Iată crezul salvator, mărturisit Țării întregi, în atmosfera de solemnitate biblică a neuitatului sobor național dela Cluj.

Importanța lui covârșitoare, ne îndeamnă la o dare de seamă amănunțită, pe care o facem în rândurile ce urmează.

I. M.

Urzirea Asociaţiei.

Sunt ani de zile, de când în Biserica noastră se discută cu pasiune problema concentrării mirenilor într'o mare organizaţie religioasă, menită să fie isvorul înoirii sufleteşti a intelectualităţii româneşti şi prin ea a consolidării *ortodoxiei*, ca temelie de renaştere morală a Statului naţional întregit.

Dificultăţile enorme, prin cari trece Ţara, au accentuat tot mai puternic gândul mare al revenirii la *Hristos*, a cărui lumină dumnezeească a îndrumat totdeauna neamul nostru în ceasurile grele ale vieţii sale istorice.

Se aştepta deci, cu înfrigurare, *fapta* care să mişte sufletele şi să le pornească, într'o închegare solidă, spre larga mişcare de renaştere religioasă a neamului românesc. Ea a venit, generoasă şi hotărîtă, din capitala Ardealului.

În seara zilei Sf. ierarh Nicolae din 1932, 15 cărturari ai Bisericii ortodoxe, erau invitaţi la reşedinţa episcopească, unde Prea Sfinţitul Episcop *Nicolae Ivan* le împărtăşi, în cuvinte impresionante, planul măreţ al

organizării unei vaste asociaţii a intelectualităţii ortodoxe.

Ne-am dat seama atunci, că o asemenea operă mare poate avea siguri sorţi de izbândă, de îndată ce este concepută de Ierarhul, pe care Biserica îl cunoaşte ca o sinteză neîntrecută a *creaţiunilor* de proporţii mari şi durabile.

Ideea fu aprobată cu însufleţire, stabilindu-se, în deplin acord, liniile acţiunii pregătitoare, care avea să ducă la constituirea asociaţiei.

Cel dintâi act a fost o şedinţă confidenţială la reşedinţa episcopească, prezidată de P. S. Sa Episcop Nicolae Ivan în ziua de 14 Decemvrie 1932, la care fuseseră invitaţi domnii: Sextil Puşcariu, Ioan Lupaş, Gh. Bogdan-Duică, Alexandru Lăpedatu, prot. Sebastian Stanca, prot. Vasile Sava, I. Mateiu, Victor Stanciu, Silviu Dragomir, Dr. Emil Ţeposu, Nicolae Bogdan, Dr. I. Goia, V. Moldovan, Dr. Marius Sturza, Ionel Comşa, Al. Dragomir, Seb. Bornemisa, Oct. Sglimbea, Dr. Const. Stanca, Gh. Stănescu, Dr. Dom. Stanca, Ion Oţoiu, Ion Zeicu,

Eugen Beşa, Zaharie Bârsan, Petru Meteş, V. Petraşcu, Dr. V. Stănilă, Marţian Negrea, Laurian Gherman, Ionel Crişan, Dr. N. Cărpinişan, I. Orăştian, Adrian Iacob, Petru Vlad, Dr. I. Sperchez, Dr. A. Gociman ziarist. Prea Sfinţitul Episcop aduce la cunoştinţa celor de faţă planul înfiinţăriii unei asociaţii ortodoxe a mirenilor din Mitropolia Ardealului.

După discuţii serioase ideea este adoptată şi se dă citire de către prot. *D. Antal*, proiectului de *Chemare*. Cu unele modificări ea este adoptată.

Adunarea hotărăşte să se institue un *comitet de iniţiativă*, care să ia asupra sa lucrările pregătitoare, compus din: Sextil Puşcariu, preşedinte, I. Lupaş, Gh. Bogdan-Duică, Gh. Sion, I. Popescu-Voiteşti, Silviu Dragomir, I. Cătuneanu, Victor Stanciu, V. Papilian, Nicolae Bogdan, Petru Meteş, Sabin Cioran, Gh. Stănescu şi I. Mateiu. Tot în şedinţa aceasta s'a prezentat şi proiectul de *Statute*. S'a desemnat o comisie restrânsă în persoanele dd.: I. Lupaş, P. Meteş, Sabin Cioran şi I. Mateiu, care să-l

examineze, urmând să fie trimis tuturor Eparhiilor pentru observaţiuni eventuale.

Se hotărește în acelaş timp, ca *Chemarea* să fie împărtăşită celor 5 Episcopii, cu invitaţia de a lua act de ea şi de a o aduce la cunoştinţa intelectualilor pentru aderare.

Prea Sfinţiţii Ierarhi au salutat cu deosebită bucurie acţiunea dela Cluj, făcând propagandă întinsă prin organele bisericeşti şi strângând sute de adeziuni.

Astfel comitetul de iniţiativă a putut constata cu rară satisfacţie în şedinţa sa dela 4 Ianuarie 1933, că mişcarea a trezit un răsunet neaşteptat în toate colţurile Mitropoliei ardelene. De aceea s'a hotărît să dea forma definitivă *Chemării* şi în ziua de 14 Ianuarie 1933, ea s'a publicat simultan în toate organele Eparhiilor, cum şi în cele mai de seamă ziare şi reviste bisericeşti, acoperită de semnăturile a peste 300 de intelectuali.

Impresia ce a produs-o în opinia publică acest act istoric, a fost din cele mai profunde.

Lucrările în vederea

Adunării de constituire.

Pentru a răspunde aşteptărilor însufleţite, ce se desemnau pretutindeni faţă de adunarea constitutivă, comitetul de iniţiativă a fixat-o pe *Dumineca ortodoxiei* din 5 Martie, ea reprezentând un simbol fericit pentru asociaţia ce avea să ia fiinţă.

S'a început o vie corespondenţă între Cluj şi celelalte centre eparhiale, pentru înscrierea prealabilă de membri, pentru popularizarea mişcării şi pentru o participare cât mai numeroasă la adunarea de constituire.

Sprijinul plin de înţelegere acordat de Eparhii, a înlesnit comitetului iniţiator luarea tuturor măsurilor cerute de pregătirea serioasă şi impunătoare a zilei de 5 Martie. În câteva şedinţe, ţinute la 13 Febr., 20 Febr., 1 Martie şi 4 Martie s'au examinat de aproape toate chestiunile, s'a dat redacţia definitivă Statutelor, după ce ele, trecuseră prin revizuirea comisiei restrânse în şedinţele din 18 şi 25 Ianuarie, fiind

onorate aproape toate sugestiunile venite dela Eparhii. S'a stabilit cu atenţiune ordinea de zi a adunării, fixând programul în aşa fel, încât el să poată fi epuizat într'o singură zi cu maximul de beneficii sufleteşti.

În vederea primirii participanţilor şi a găzduirii lor, s'a instituit un *comitet de primire*, compus din: D. D. Roşca, conferenţiar universitar, ca preşedinte, având ca membrii pe Gh. Stănescu, I. Moga, Dr. Nic. Cărpinişan, Ing. Radu Comşa, Radu Paul, V. Goia, N. Iacob, Dr. Sperchez, Gh. Vlad, R. Ivan, I. Stroia, Tr. Putici, Pavel Dabu şi N. Roman. Comitetul acesta avea un *birou de informaţii* în gara Cluj, servind toate lămuririle şi împărţind participanţilor insignele, biletele, legitimaţiile de C. F., şi tipăriturile pregătite de către comitetul de iniţiativă.

Programul prevedea şi o mare *procesiune* dela cele două biserici la Teatrul Naţional, în frunte cu Ierarhii, menită să exteriorizeze în ochii străinilor, puterea ortodoxiei naţionale. Ploaia a împiedecat realizarea ei. De sigur că lucrările pregătitoare

au cerut multe sacrificii şi încordări; câţiva devotaţi ai cauzei, printre cari în deosebi prot. D. Antal, n'au cruţat nici o oboseală. Dacă toate lucrările s'au făcut într'un spirit de ordine, de înţelegere şi de voioşie, meritul revine mai presus de toţi P. S. Episcop *Nicolae Ivan*, care a dovedit şi de astădată, că este un neîntrecut organizator, un generos stimulator de iniţiative şi un admirabil exemplu de muncă. Nimic, n'a scăpat experienţii sale îndelungate, aşa încât praznicul aşteptat avea să se desfăşoare într'o solemnitate de precizie matematică.

O ultimă întrevedere a comitetului de iniţiativă cu Ierarhii prezenţi, în *preseara* adunării, a definitivat amănuntele *ordinei de zi*.

Sosirea oaspeţilor.

Sosirea oaspeţilor din toate oraşele Transilvaniei, a început încă de Vineri seara, continuând Sâmbătă toată ziua, îndeosebi seara şi apoi Duminecă dimineaţa.

Sâmbătă la amiazi cu acceleratul de Oradea a sosit P. Sf. Sa Episcopul Roman *Ciorogariu*, însoţit de P. Sf. Sa Arhiereul

Andrei *Mager* şi Î. P. C. Sa Arhimandritul *Lăzărescu*, fiind întâmpinaţi de către un delegat al episcopiei şi numeroşi credincioşi.

Cu acceleratul de seara a sosit Î. P. Sf. Sa Patriarhul Miron *Cristea*, însoţit de P. Sf. Sa Arhiereul Tit *Simedrea* şi doi diaconi. Cu acelaş tren a sosit şi Î. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae *Bălan*, însoţit de P. Sf. Sa Arhiereul Vasile *Stan*, consilierii eparhiali Dr. Gh. Proca, Virgil Nistor şi diaconul I. Dinu.

La sosire au fost întâmpinaţi de un mare număr de credincioşi. În sala de recepţie dl profesor I. Lupaş i-a bineventat, prin o scurtă cuvântare. Au răspuns Î. Î. P. P. S. S. L. L. accentuând însemnătatea sărbătorii de a doua zi.

Tot cu acest tren au sosit mulţi delegaţi din Sibiu, Braşov, Sighişoara, Mediaş, din părţile Oradiei, Deva, Sf. Gheorghe, Oradea, Satumare, Carei, Arad, Timişoara, Caransebeş, Bistriţa, etc.

Duminecă au sosit mulţi din părţile Dejului, Gherla, Turda, Huedin şi din satele din jurul Clujului.

Serviciile divine.

Într'o aşa de mare sărbătoare a ortodoxiei, serviciilor divine li s'a dat în program un loc de frunte, după vechile creştineşti obiceiuri.

Sâmbătă seara în amândouă bisericile s'a servit slujba priveghierii cu litie. În biserica veche a servit Î. P. C. Sa Archimandritul Policarp Moruşca, care a şi predicat, ajutat de prot. Seb. Stanca, Laur. Curea şi N. Vasiu, diacon V. Bogdan. La serviciu au asistat şi P. P. S. S. L. L. Episcopii Dr. Ioan Stroia şi Dr. Grigore Comşa.

În biserica cea nouă a servit şi predicat Î. P. C. Sa Archimandritul Dr. Vasile Lazarescu, ajutat de prot. A. Ludu, pr. I. Cociuban şi archidiacon Dr. I. Vască. Au asistat P. P. S. S. L. L. Episcopul Roman Ciorogariu şi Archiereul Andrei Mager.

Răspunsurile în parte au fost date de corul mixt al Academiei teologice sub conducerea prof. Dr. V. Petraşcu.

Duminecă dimineaţa în biserica cea veche a săvârşit Sf. Liturghie P. Sf. Sa Ar-

chiereul Dr. Vasile Stan, asistat de archimandritul Policarp Moruşca, prot. Sebastian Stanca, Laur. Curea, D. Săcărea, N. Vasiu, diaconii I. Dinu şi V. Bogdan. Răspunsurile au fost date de corul bisericii sub conducerea dlui prof. Ursu. La sfârşit P. S. S. a rostit o frumoasă cuvântare despre ortodoxie. La slujbă au luat parte Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi P. P. S. S. L. L. Episcopii Ioan al Armatei şi Grigore al Aradului.

În biserica cea nouă a predicat şi liturgisit P. Sf. Sa Archiereul Andrei Mager, asistat de arhimandritul V. Lazarescu, prot. A. Ludu, Alex. Baba, pr. Borza-Carei şi I. Cociuban, archidiacon Dr. I. Vască şi doi diaconi dela Patriarhie. Răspunsurile le-a dat corul mixt al Catedralei sub conducerea dlui prof. A. Bena. La slujbă a participat Î. P. Sf. Sa Patriarchul Miron şi P. P. S. S. L. L. Episcopii Roman şi Nicolae.

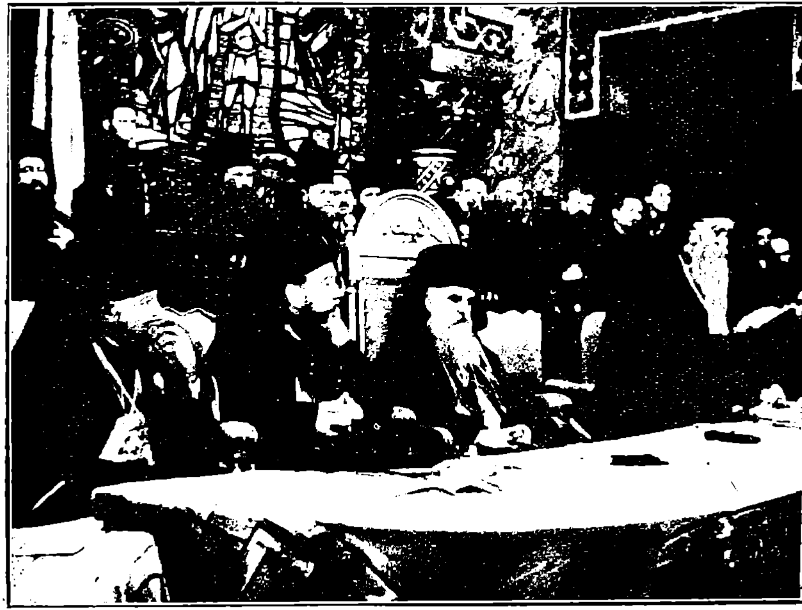
Adunarea la Teatrul Naţional.

După terminarea serviciilor religioase în cele două biserici, sala Teatrului Naţional, în mai puţin de un sfert de oră a fost arhi-

plină. Tot locşorul care a fost posibil a fost ocupat, stând în picioare tot atâţia câţi şi pe scaune. Un număr însemnat au rămas afară ne mai putând intra.

La ora 10 şi $^1/_2$ într'o linişte ca de biserică s'a ridicat cortina, făcând pe cei aproape două mii de spectatori să rămână fermecaţi şi adânc impresionaţi de frumuseţea neuitată a tabloului viu de pe scenă.

La o masă largă pe scaune arhiereşti stăteau pe cap cu impunătoarele camilafce Î. Î. şi P. P. S. S. L. L. Patriarhul Miron Cristea având de-a dreapta pe Mitropolitul Nicolae Bălan şi Episcopul Nicolae Ivan, iar de-a stânga pe Episcopii Roman Ciorogariu şi Grigore Comşa. În spatele lor P. P. S. S. L. L. Episcopul Ioan Stroia al Armatei, Arhiereii Andrei Mager, Vasile Stan, Titu Simedrea, P. P. C. C. L. L. Arhimandriţii Iuliu Scriban, Vasile Lăzărescu şi Policarp Moruşca, apoi prot. Ciuhandu, Seb. Stanca, Gh. Proca, V. Nistor şi membrii comitetului de iniţiativă. În spatele lor un grup de studenţi cu steagul lor. Dè-a dreapta mesei presidenţiale erau membrii biroului adunării:

Înalţii Ierarhi

prof. I. Lupaş, preşedinte, I. Mateiu, secretar general, G. Bogdan-Duică, vice preşedinte, Gh. Stănescu şi V. Vlaicu, secretari de şedinţă. La stânga scenei masa ziariştilor cu reprezentanţii principalelor ziare din capitală.

Întreg acest tablou măreţ, puternic luminat, era încadrat de un bogat decor teatral cu icoane bizantine, imprimându-i o atmosferă de solemnitate religioasă, care s'a revărsat dintr'odată în întreagă sala, care abia după câteva momente a izbucnit în nesfârşite aplauze.

Modul cum a decurs adunarea, se vede din următorul:

Proces verbal

luat în adunarea generală de constituire a Asociaţiei Generale „FRĂŢIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ" a mirenilor din Mitropolia Ardealului, Bănatului, Crişanei şi Maramureşului, — ţinută în ziua de 5 Martie 1933, în sala Teatrului Naţional din Cluj.

În urma chemării lansate de către Comitetul de iniţiativă, s'au prezentat la adunare:

Prea Fericitul Patriarh Miron al României,
Î. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului,

P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului,
P. S. S. Episcopul Roman al Orăzii,
P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului,
P. S. S. Episcopul Ioan al Armatei,
P. S. Arhiereu Vasile, Vicarul Mitr. Ardealului,
P. S. Arhiereu Andrei, Vicarul Episc. Oradea,
Î. P. C. Lor Arhimandriţii: Policarp, Stareţul Mănăstirii Hodoş şi Vasile Lăzărescu dela Oradea,

câteva sute de fruntaşi şi intelectuali ai Mitropoliei noastre, numeroase doamne, delegaţiunile tineretului academic din toate centrele învăţământului superior, reprezentanţii presei, apoi delegaţiuni săteşti sub conducerea preoţilor şi în deosebi credincioşii oraşului Cluj, dând sălii vaste a Teatrului Naţional aspectul unei mari sărbători ortodoxe naţionale.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, corul Academiei Teologice ort. rom. din Cluj, sub conducerea dlui Prof. Dr. Vasile Petraşcu, intonează imnul religios *„Ţie se cuvine"* de Vorobchievici.

Adunarea ascultă rugăciunea în picioare.

Şedinţa întâia.

1.

Şedinţa se deschide la ora 10^{52} dimineaţa.

Se intră în ordinea de zi şi *P. Sf. Episcop Nicolae* al Clujului, în calitate de Episcop al lo-

cului, rosteşte o cuvântare de salutare la adresa participanţilor.

Cuvântarea însoţită de aplauzele unanime ale auditorilor, se anexează la procesul verbal. De asemenea se anexează şi ordinea de zi.

2.

Dl Prof. *Nicolae Bogdan* propune în numele Comitetului de iniţiativă constituirea adunării în modul următor:

Preşedinte: Prof. Dr. Ion Lupaş,
Vicepreşedinţi: Gh. Bogdan-Duică (Ep. Cluj),
Nicolae Colan (Archiep. Sibiu),
Iustin Marşieu (Ep. Arad),
Dr. Pavel Liuba (Ep. Caransebeş),
Nicolae Zigre (Ep. Oradea).

Secretar general: Prof. Ion Mateiu,
Secretari de şedinţă: Prof. Gh. Stănescu şi
Vasile Vlaicu.

Verificatori ai procesului verbal:
General Hanzu,
Ionel Comşa,
Alexandru Dragomir şi
Antoniu Mandeal.

Comisia pentru înscrierea de membri:
Sabin Cioran,
Octavian Sglimbea,

Biroul Adunării

Eugen Beşa,
Iuliu Enescu,
Ştefan Ionescu şi
Nicolae Paraschivescu.

Comisia de candidare pentru alegerea Consiliului General şi a Comitetului de Cenzori:

Victor Stanciu (Cluj),
Lucian Borcia (Sibiu),
Ascaniu Crişan (Arad),
Lazar Iacob (Oradea),
Nicolae Cornean (Caransebeş).

P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului, constatând din aclamaţiunile adunării, că propunerile făcute sunt admise cu unanimitate, declară aleşi pe cei propuşi şi dă cuvântul preşedintelui ales, dlui Prof. Ion Lupaş.

3.

Dl Prof. *Ion Lupaş*, ocupând locul de preşedinte, deschide adunarea cu următoarea cuvântare:

Prea Fericite Părinte Patriarh,
Inalt P. Sfinte şi Prea Sfinţiţi Ierarhi,
Onorată Adunare!

Salut în numele întregei Adunări prezenţa Î. P. Sf. noştri îndrumători şi părinţi duhovniceşti, mulţumindu-le cu profundă recunoştinţă, că în vârtejul feluritelor dificultăţi, de cari suntem bântuiţi

Participanții

prin criza timpului de faţă, nu au pregetat a călătorì la Cluj, spre a contribuì cu sfaturile Lor izvorâte din prisosinţa inimilor părinteşti, la reuşita deplină a acestei Adunări (aplauze puternice). Mulţumesc de-asemenea tuturor participanţilor, cari au alergat, cu acest prilej, din apropiere sau din depărtare la obşteasca înfăţire în numele Domnului şi sub pavăza Evangheliei mântuitoare (aplauze).

Întrunirea de azi a intelectualilor mireni, determinată de scopul intensificării vieţii sufleteşti prin harul credinţei în Evanghelia lui Christos, ne chiamă în memorie un precedent îndepărtat, care a avut loc tot aici în Cluj.

În documente oficiale din jumătatea a doua a secolului XVI. ni s'a păstrat amintirea unui sinod convocat în iarna anului 1570, la Cluj, de către episcopul ardelean de atunci Pavel din Turdaş, care îndemna pe toţi preoţii de sub ascultarea sa a nu lipsì dela sinodul cu înfăţişare de congres biblic, sfătuindu-i să vie cu bani de acasă, ca să-şi poată cumpăra cărţile româneşti apărute până atunci, anume *Psaltirea* si *Liturghia...*

Încercarea de răspândire a cărţii româneşti din cetatea Clujului are deci o respectabilă vechime de peste trei secole şi jumătate, în trecutul acestui oraş. Păcat că vitregia trecutului a zădărnicit continuitatea necesară pentru întemeierea unei tradiţii culturale victorioasă peste toate greutăţile vremii!

Felul întrunirii de azi, deşi izvoreşte dintr'un gând creştinesc asemănător, se deosebeşte totuşi

de acela al congresului biblic dela 1570. Atunci s'au întrunit la Cluj numai preoţii convocaţi de vlădica Pavel, spre a discuta împreună chestiuni privitoare la tălmăcirea Scripturilor Sfinte. Azi au au alergat însă spre acest important centru de viaţă religioasă şi culturală intelectualii mireni însufleţiţi de dorinţa ferbinte de-a întemeia un nou aşezământ religios, în cadrele căruia să poată deveni, toţi membrii împreună şi fiecare în parte, sprijinitori cu cuvântul şi cu fapta, cu credinţa şi cu jertfa cea fără prihană, ai sfintelor scopuri urmărite de biserica noastră dreptmăritoare. (Aplauze).

Cred că nu greşim descoperind în taina sufletelor D.-V. convingerea intimă care începe să străbată din zi în zi mai mult în obşteasca opinie, că problema educaţiei sufleteşti a mulţimilor nu e o simplă chestie popească sau vlădicească, după cum nici cea şcolară nu este numai o chestie dăscălească, nici cele de ordin igienic şi sanitar nu formează atribuţia exclusivă a medicilor, nici cele judecătoreşti pe aceea a magistraţilor şi advocaţilor, ci toate laolaltă intră în sfera preocupărilor permanente ale societăţi contemporane, reclamând o solicitudine continuă, atentă şi persistentă, din partea tuturor elementelor ei componente. (Aplauze).

Dintre toate aceste probleme cea mai importantă este, fără îndoială, aceea a educaţiei sufleteşti, fiindcă rezolvarea ei determină în bună parte întreagă desfăşurarea vieţii unui popor.

În zilele noastre de criză cumplită lumea se

întreabă îngrijorată, ce se va întâmpla, când toate bogăţiile ei materiale vor fi istovite, dar nu se prea lasă chinuită de întrebarea, în ce prăpastie va cădea omenirea, când vor seca toate izvoarele bogăţiilor ei sufleteşti? Perspectiva aceasta din urmă este prea întunecată. De ameninţarea ei nu ne vom înspăimânta însă câtă vreme vom şti înţelege şi urmà cuvântul Mântuitorului: Marto, Marto, te sileşti şi spre multe te trudeşti, ci *un lucru trebueşte.*

În speranţa că noul aşezământ al „*Frăţiei ortodoxe Române*" nu va întârzia a-şi dovedì utilitatea mai ales pentru sporirea acestui „*un lucru*" trebuitor mai presus de toate necesităţile vremelnice, declar Adunarea deschisă. (Aplause prelungite).

4.

Dl advocat *Petru Meteş* dă citire telegramei adresată M. S. Regelui, în cuprinsul următor:

„*Intelectualii mireni din mitropolia Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramurăşului, întruniţi la Cluj în adunarea generală de constituire a societăţii Frăţia Ortodoxă Română, aduc celui dintâi Rege ortodox al României, simbolului şi garanţiei unităţii noastre naţionale, omagiile neclintitului lor devotament şi a hotărîrii de luptă în serviciul Tronului şi Altarului străbun al Patriei întregite.*"

Adunarea aclamă în picioare telegrama citită.

Telegrama adresată dlui Ministru al Instrucţiunii şi Cultelor, Dumitru Gusti:

„Dela adunarea de constituire a societăţii Frăţia Ortodoxă Română vă rugăm să primiţi încredinţarea distinsei consideraţiuni şi asigurarea străduinţei noastre de colaborare armonică cu toate societăţile culturale din cuprinsul ţării.“

Preşed. declară primite cele două telegrame.

5.

Preşedintele propune ca preşedinţi de onoare ai adunării de astăzi pe:

Prea Fericitul Patriarh Miron al României,
Î. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului,
P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului,
P. S. S. Episcopul Roman al Orăzii,
P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului,
P. S. S. Episcopul Ioan al Armatei.

Adunarea îi aclamă cu unanimitate.

6.

Preşedintele dă cuvântul Prea Fericitului *Patriarh Miron*. Cuvântarea primită cu aplauze puternice, se anexează la procesul verbal.

7.

Preşedintele dă cuvântul I. P. Sf. Sale *Mitropolitului Nicolae* al Ardealului. Cuvântarea, de un efect înălţător şi subliniată de aplauze entuziaste, — la propunerea dlui Prof. Gh. Bogdan-Duică, — va fi tipărită în Biblioteca „Frăţiei Ort. Române".

8.

Preşedintele dă cuvântul P. Sf. Sale *Roman*, Episcopul Orăzii. Cuvântarea, care a făcut o adâncă impresie, se anexează la procesul verbal.

9.

Preşedintele dă cuvântul P. Sf. Sale *Grigorie*, Episcopul Aradului. Cuvântarea, subliniată de aplauze puternice, se anexează la procesul verbal.

10.

Preşedintele dă cuvântul dlui *Aurel Vlad*, fost Ministru al Cultelor, care în numele adunării mulţumeşte Înalţilor Ierarchi pentru participarea Lor, rostind următoarele cuvinte:

„Înalţi Prea Sfinţiţi Părinţi,
Onorată adunare generală!

Intelectualitatea din capitala Ardealului a lansat apelul, care ne-a întrunit în această zi sfântă

pentru a ne manifestà credința noastră, pentru a ne manifestà voința, ca cu ajutorul Credinței și al Bisericii noastre să facem o Asociație prin care să contribuim și noi la refacerea morală a neamului nostru, pentru că fără o refacere morală este imposibilă existența statului nostru. (Aprobări).

Onorată adunare!

Înzadar dispune o națiune de bogății în industrie și comerț, și de toată bogăția națională, dacă-i lipsește adevărata credință, când îi lipsesc oamenii și bărbații cari să se știe sacrificà pentru neam. Fără credință toate, dar toate sunt zadarnice.

Nu este o simplă întâmplare faptul că tocmai aici în Ardeal s'a născut acest apel, pentru că intelectualii din aceste părți de mai bine de 60—70 ani au fost încadrați prin constituția lui Șaguna în viața bisericească, luând parte la toate acțiunile cari erau menite să apere credința noastră strămoșească și prin aceasta să apere și viața noastră națională. (Aplauze. Aprobări).

Noi credincioșii laici ai Bisericii ortodoxe suntem convinși, că numai urmând apelului, care ni s'a adresat cu atâta însuflețire dela Cluj, care ne cheamă la lumina aceea, care singură este în stare să ne arete calea cea adevărată prin credința strămoșească, numai așa vom putea să rezistăm și să apărăm atât Biserica și Credința, cât și neamul nostru.

Cred, că toți suntem convinși, că înșirându-ne

în „Frăţia Ortodoxă Română“ şi că lucrând în această înfrăţire vom obţine nu numai apărarea Bisericei strămoşeşti, ci şi înfrăţirea naţională. (Aprobări. Aplause).

Lăsând la o parte indiferentismul şi apropiindu-ne şi identificându-ne cu învăţăturile moralei creştine putem să biruim faţă de credinţele cele deşarte, cari tind spre prăbuşirea întregei societăţi şi a Bisericei.

Onorată adunare! Cred că exprim sentimentele Dv. când asigur pe Înalţii Ierarchi că cu toţii vom deveni acei soldaţi credincioşi de cari au toată nevoia pentru apărarea legii şi a neamului nostru.“ (Aplauze).

11.

Preşedintele dă cuvântul studentului *Grigorie Popa*, care vorbeşte în numele tineretului academic din Cluj; studentului *Grigorie Marcu*, în numele tineretului ardelean dela Facultatea Teologică din Cernăuţi şi studentului *N. Dărăban*, în numele studenţilor dela Academia Teologică şi a celor dela Facultatec de drept din Oradea, cari cu toţii aduc şi exprimă adeziunile pline de însufleţire ale tinerimei.

12.

Secretarul general, dl Profesor *Ion Mateiu*,

dă citire următoarelor telegrame şi adrese sosite dela:

Dl Prof. *Sextil Puşcariu*, preşedintele Comitetului de iniţiativă, aflător în Paris;

Î. P. S. S. *Mitropolitul Pimen al Moldovei;*

P. S. S. *Episcopul Nichita al Argeşului;*

P. S. S. *Episcopul Lucian al Romanului;*

D. Gusti, Ministrul Instrucţiunii, Cultelor şi Artelor;

Octavian Goga, fost ministru;

Ioan Pop, Subsecretar de Stat la Interne;

Prof. *Iancu Nistor*, Cernăuţi, fost ministru;

Gh. Crişan, fost ministru

şi adresa *Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna"*.

Se anexează toate la procesul verbal.

13.

Preşedintele mulţumind tuturor celor cari au adresat cuvinte de urare, declară şedinţa întâia de închisă la ora 1 p. m., anunţând şedinţa a doua pentru ora 4 după amiazi.

Corul Academiei Teologice execută compoziţia dlui Prof. Sabin Drăgoi: „Pre noi înşine şi unul pre altul şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm".

Şedinţa a doua.

Preşedintele deschide şedinţa la ora 4 şi $^1/_2$.

1.

Preşedintele dă cuvântul Secretarului general, Prof. *Ion Mateiu,* care prezintă expunerea de motive pentru statutele Asociaţiei „Frăţia Ortodoxă Română".

Preşedintele spune, că din felul, cum Onorata Adunare Generală a întâmpinat expunerea de motive, rezultă că propunerile raportorului sunt primite cu unanimitate. Cuvântarea raportorului se anexează la procesul verbal.

2.

Preşedintele dă cuvântul dlui *Valer Moldovan*. care citeşte proiectul de statute.

După citire preşedintele întrebând adunarea, dacă adoptă statutele şi primind răspuns afirmativ în unanimitate, declară statutele primite şi în consecinţă proclamă înfiinţată, în aplauzele însufleţite ale adunării, *asociaţia mirenilor „Frăţia Ortodoxă Română"*.

Statutele se anexează la procesul verbal.

Î. P. S. S. *Mitropolitul Nicolae,* luând cuvântul, îşi exprimă satisfacţia pentru înfiinţarea defi-

nitivă a Asociației „Frăția Ortodoxă Română“ și-i împărtășește în numele Său și al tuturor Chiriarhilor binecuvântările arhierești.

3.

Dl *Nicolae Colan*, rectorul Academiei Teologice din Sibiu, face în numele Comisiunei următoarea propunere pentru alegerea membrilor în Consiliul General:

Din Eparhia Clujului:

Sextil Pușcariu, Ion Mateiu, Valer Moldovan, Victor Stanciu și Silviu Dragomir.

Din Archiepiscopia Sibiului:

Gh. Bogdan-Duică, Aurel Vlad, Nicolae Colan, Ioan Moșoiu și Aron Demian.

Din Eparhia Aradului:

Dr. Marius Sturza, Ascaniu Crișan, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Pompiliu Cioban și Dr. Coriolan Băran.

Din Eparhia Caransebeșului:

Dr. Pavel Liuba, Dr. Constantin Morariu, Cornel Cornean, Lt. Col. Romulus Boldea și Romul Cornean.

Din Eparhia Orăzii:

Dr. Ioan Papp, Pompiliu Dan, Teodor Neș, Teodor Popa și Romul Costa.

Supleanţi:

Ioan Popescu-Voiteşti, Nicolae Bogdan, Dr. Petru Meteş, Ionel Comşa, Gheorghe Stănescu, Ioan Zeicu, V. Papilian, Aurel Popa, Prof. Ioan Goia, Lazar Chirilă, Sebastian Bornemisa, D. D. Roşca, Ioan Oţoiu, V. Hotăran şi N. Pop.

În urma aclamărilor adunării, preşedintele declară aleşi pe cei propuşi.

Pentru *Comitetul de Cenzori,* preşedintele propune pe următorii:

Dr. Laurian German, Dr. Octavian Sglimbea, Antoniu Mandeal, Dr. Sabin Cioran şi V. Vlaicu.

Adunarea primind propunerea, preşedintele îi declară aleşi.

4.

Dl Prof. *Victor Stanciu* face următoarea propunere în numele Comitetului de iniţiativă:

Înalt Prea Sfinţiţi,
Prea Sfinţiţi Părinţi,
Onorată Adunare,

„Frăţia Ortodoxă Română" este o asociaţie de jertfă şi apostolizare. Pentru a da expresie acestei înţelegeri a rosturilor asociaţiei noastre, îmi împlinesc datoria de a Vă propune, să alegeţi, ca un înalt simbol, de membri de onoare ai „Frăţiei Or-

todoxe Române" pe urmaşii apostolilor în organismul nostru bisericesc:

1. Î. P. S. Sa *Patriarhul Miron,* întâiul patriarh al României întregite şi al Orientului turburat, care prin concepţiile de largă înţelegere a dat ţării strămoşeşti nouă pravilă altoind în vechiul butuc mlădiţele nobile ale statutului Şagunian. Stăpânul de drept şi prin dragostea ce i-o purtăm, stăpânul de fapt al sufletelor noastre.

2. Î. P. S. Sa *Mitropolitul Nicolae al Ardealului,* apărătorul ortodoxismului în cuvântările sale inspirate, îndrumătorul spre o nouă spiritualizare, dreptul îndreptător al adevărului şi demnul urmaş în vechiul scaun al marelui Andrei.

3. P. S. Sa *Episcop Nicolae al Clujului,* care a dat nouă strălucire ctitoriei Voevodului Ştefan cel mare, care a făcut şi a creiat tot ce vedeţi aşezământ ortodox în capitala Ardealului, ziditorul de biserici şi ziditorul de suflete.

4. P. S. Sa *Episcopul* martir al legii româneşti *Roman al Orăzii,* creator de noui aşezăminte legi şi datini creştineşti în din nou înfiinţata eparhie a Orăzii.

5. P. S. Sa *Episcopul Grigore al Aradului,* goarna de luptă a ortodoxismului în contra sectarilor.

6. P. S. Sa *Episcopul Iosif al Caransebeşului.*

7. P. S. Sa *Ioan Episcop al Armatei.*

8. P. Sf. Lor *Arhiereii Vasile de Răşinari,* şi *Andrei Crişanul.*

Preşedintele în aclamările entuziaste ale adunării îi proclamă membri de onoare ai „F.O.R."-ului.

5.

Conferinţa dlui Prof. *Ion Lupaş* despre: *Opera culturală şi educativă a Bisericii Ortodoxe Române în viaţa poporului român.* Conferinţă, care formează broşura Nr. 1 din Biblioteca „F. O. R."-ului, se anexează la procesul verbal.

Conferinţa a fost subliniată de aplauzele furtunoase ale adunării.

Dl *Petru Meteş,* cerând cuvântul, adresează conferenţiarului următoarele cuvinte:

„Domnule Profesor, o viaţă întreagă ai consacrat-o luptei neprihănite pentru adevărurile acestui neam şi pentru întărirea credinţei strămoşeşti. Zi de zi ai scos din adâncimile de granit ale trudnicului trecut, lucitoare grăunţe din aurul gloriei străbune. Ai luptat şi ai suferit ca puţini din cei aleşi, atât în vremea robiei străine, cât din nefericire şi în Ţara visurilor, căreia i-ai dăruit din plin sufletul Domniei Tale creator. Tocmai de aceea, fie-mi îngăduit ca drept recunoştinţă şi mângăiere, să-ţi oferim, în această strălucită adunare

a intelectualității Ardealului, pe lângă expresiunea admirațiunii tuturor prietenilor, și acest *toc de aur* cu vârful de oțel, — care nu ruginește și nu se tocește niciodată, — ca simbol că roadele muncii Domniei Tale vor străluci necontenit urmașilor, iar oțelul tocului să fie un îndemn pentru continuarea operei cu aceeaș îndârjire spre a-ți îndeplinì misiunea mare ce o ai în slujba neamului, până la adânci bătrânețe, spre gloria Patriei și slava lui Dumnezeu. Întru mulți ani să trăiești!"

Adunarea ovaționează cu căldură pe dl Prof. Ion Lupaș.

6.

Urmează raportul Comisiunii pentru înscrierea de membri.

Dl Octavian Sglimbea, ca președinte, anunță că s'au înscris: Prea Fericitul Patriarch Miron al României, cu suma de Lei 20,000, apoi 48 membri fondatori cu câte 5000 Lei, 242 membri pe viață cu câte 1000 Lei, 400 membri activi cu taxe anuale de câte 100 Lei și 480 membri ajutători. Total 1170 membri.

Președintele adunării mulțumește Comisiunii și în deosebi acelora, cari s'au grăbit din prima zi a constituirii Asociației, să se înșiruie printre sprijinitorii ei devotați.

7.

Dl *Ascaniu Crişan* dă citire SOLIEI adresată de către adunarea generală tuturor credincioşilor Bisericii Ortodoxe. Solia se anexează la procesul-verbal.

8.

Dl *Vasile Vlaicu*, secretar de şedinţă, dă citire adreselor şi telegramelor sosite la Birou şi anume:

Adresa *P. S. S. Iosif, Episcopul Caransebeşului*, prin care îşi scuză absenţa din cauza bătrâneţelor şi anunţă înscrierea alor 126 membri cu suma de 7680 Lei.

Telegramele dela:

Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române, Bucureşti.

Asociaţia Generală a Clerului din Bucureşti.

Societatea Ortodoxă a Femeilor Române din Oradea-mare.

Asociaţia Clerului putnean.

Credincioşii din Poiana şi Valea-Verde (tractul Câmpeni).

Credincioşii din oraşul Galaţi, cu 27 adeziuni.

9.

Preşedintele, atrăgând atenţiunea asupra Concertului ce se va da seara la orele 9, în sala Pre-

fecturii Judeţului, de către Corul mixt al Episcopiei Ortodoxe Române din Cluj, sub conducerea dlui Prof. A. Bena, anunţă că ordinea de zi este epuizată.

Mulţumeşte tuturor participanţilor de aproape şi de departe, reprezentanţilor diferitelor societăţi, personalităţilor cu vază în Biserica noastră, precum şi presei, care a susţinut propaganda în favoarea societăţii noastre.

Cu acestea declară închisă adunarea generală de constituire la ora 6 jum. p. m.

Dat ca mai sus.

Secretar general: **(ss) Ion Mateiu.**

Preşedinte: **(ss) Ion Lupaş.**

Secretari de şedinţă:

(ss) Gheorghe Stănescu. **(ss) Vasile Vlaicu.**

Membri verificatori:

(ss) General Hanzu. **(ss) Ionel Comşa.**
(ss) Alexandru Dragomir. **(ss) Antoniu Mandeal.**

Alegerea organelor de conducere.

Proces verbal

luat în şedinţa de constituire a Consiliului general al asociaţiei „Frăţia Ortodoxă Română" ţinută la Cluj în ziua de 5 Martie 1933.

Dl *Ion Lupaş* propune să fie aleşi cu unanimitate:

Preşedinte al „Frăţiei Ortodoxe Române" dl prof. *Sextil Puşcariu.*

Secretar general dl prof. *Ion Mateiu.*

Casier central dl *Eugen Beşa,* director la Industria Sârmei.

Membri în Comitetul de direcţie: dnii *Sextil Puşcariu, Ion Mateiu, Victor Stanciu, Silviu Dragomir, Valer Moldovan, Gh. Bogdan-Duică, Dr. Marius Sturza, Dr. Pavel Liuba.*

Propunerea aceasta se primeşte cu unanimitate.

Dat ca mai sus.

(ss) Dr. Aurel Vlad, Ion Mateiu, Gh. Bogdan-Duică, Victor Stanciu, Petru Meteş, Ascaniu Crişan, Constantin Morariu, Pompiliu Dan, Nicolae Colan, Valer Moldovan, Constantin Iencica, Ioan Moşoiu, Romul Costa, Teodor Popa, Dr. Marius Sturza, Aurel Popa, Ioan Oţoiu, Gh. Stănescu.

ANEXE

CHEMARE
către credincioşii Bisericii ortodoxe române.

Suprema instituţie sufletească a neamului românesc este, fără îndoială, *Biserica ortodoxă*. Desvoltarea noastră istorică verifică prezenţa ei în vijelioasele încordări dealungul veacurilor, participând cu generoase sacrificii la apărarea existenţei şi destinelor naţionale în hotarele pământului strămoşesc.

Ea, Biserica, s'a afirmat în toate epocile, ca izvor minunat de necurmată înoire a credinţelor şi energiilor obşteşti, din cari au ţâşnit, luminoase şi bogate, străluciri războinice şi înfăptuiri naţionale nepieritoare.

De aceea, *Neam* şi *Biserică*, apar încă din depărtata zare a vremurilor stinse, deplin contopite, formând o *unitate sufletească*, pe care n'au putut-o zgudui nici una din asprele încercări ale fatalităţilor omeneşti.

Neamul românesc a plâns şi s'a bucurat pe sfintele praguri ale Bisericii sale. Iată taina vieţii lui!

Această admirabilă tradiţie naţională, trebue să rămână pentru totdeauna la temelia unităţii noa-

stre de stat. România visurilor împlinite i-a dat consacrare definitivă, când prin nouile aşezări constituţionale, i-a rânduit meritata cinste de a fi, şi în senz politic, biserica stăpânitoare a Statului naţional întregit. Astfel, în mânile Bisericei ortodoxe sunt depuse mari răspunderi, pentru *sănătatea morală a ţării şi a naţiunei române.*

Conştiinţa acestor răspunderi trebue să pătrundă cât mai adânc în sufletul acelora, cari deţin *rosturi conducătoare* în viaţa Bisericii. Cine sunt ei? Deoparte *Clerul,* cu atribuţiunile lui apostolice, de alta *Mirenii,* ca reprezentanţi ai mulţimilor dreptcredincioase. Structura profund *democratică* a Bisericii noastre, conferind mirenilor o preponderenţă numerică în corporaţiunile oficiale, îi pune prin aceasta în situaţia importantă de a hotărî direct de *soartea* Bisericii. Această poziţie privilegiată se cere onorată, ea neputând rămânea o simplă ficţiune decorativă. Ea trebue să se afirme, nu numai în domeniul strict oficial, în sânul organelor executive şi adunărilor reprezentative, ci şi *în afară de ele,* în câmpul larg al frământărilor sociale, acolo unde clocoteşte nepotolită *viaţa mulţimilor.*

Această viaţă e atinsă astăzi, în funcţiunile ei normale, de viforul primejdios al unor crize violente, cari culminează într'o cumplită depresiune economică. Biserica noastră socoteşte, cu bună

dreptate, că pricina lor este de natură *morală* şi astfel tămăduirea nu poate venì decât prin puterile spiritualităţii creştine. Marele vindecător este *Hristos* şi doctrina Lui mântuitoare. A duce pe *Iisus* în fami'ie, în societate şi în viaţa publică — iată mijlocul sigur de scăpare şi de înzdrăvenire a Statului nostru.

În această operă colaborarea *mirenilor*, cari reprezintă puterile vii ale Bisericii, cu *Clerul*, păstrătorul prin escelenţă al spiritului ierarhic şi al ideii de autoritate, se impune cu o evidenţă indiscutabilă. Colaborarea celor doi factori e justificată nu numai de *actualitatea* intervenţiei Bisericii în vâltoarea grelelor crize ce ne apasă, dar în acelaş timp, şi de nevoia *apărării ortodoxiei* împotriva numeroaselor ofensive şi curente potrivnice, cari încearcă să-i slăbească autoritatea şi să-i zdruncine temeliile istorice. Socoteala duşmanului e limpede: dărîmând cel mai puternic razim *sufletesc* al Românismului, care este Biserica străbună, se clatină însaşi fiinţa Statului, închegat cu atâtea jertfe.

Voind să apărăm Naţiunea întregită, trebue apărată *ortodoxia*, care rămâne şi în viitor, ceea ce a fost în tot trecutul nostru: *puterea nebiruită de echilibrare sufletească a poporului românesc.*

Aceste două mari obiective — religios şi naţional — reclamă, mai presus de orice şovăiri, *con-*

centrarea energiilor mireneşti în cadre noui şi moderne, cari să strângă într'o puternică organizaţie pe toţi mirenii dreptcredincioşi, de orice clasă, de orice vârstă, şi din orice colţ al Ţării. Bătrâni şi tineri, încălziţi deopotrivă de iubirea patriei, sunt datori să alerge voioşi, gata de faptă, sub steagul înălţător al *legii româneşti,* ce-şi caută biruinţa mai ales acì în *Ardeal,* unde laicii au avut, din vremuri străvechi, partea cea mai hotărîtoare în apărarea şi desvoltarea Bisericii ortodoxe.

Nicăiri credinţa noastră n'a fost mai prigonită decât aici, unde s'au dat lupte cumplite, *cu eroi şi mucenici fără număr,* reînviaţi astăzi din slova scripturilor ascunse, ca neîntrecute podabe ale vredniciei creştine româneşti. Această *tradiţie a suferinţelor şi închisorilor pentru lege,* trăeşte nestinsă în generaţiile acestui colţ de pământ şi de aceea, când primejdii reale bat la porţile Bisericii noastre, când vrăjmaşi vechi şi noui dau contra ei asalturi ascunse şi făţişe, e firesc, ca *în noi* să vibreze mai adânc glasul mucenicilor, cu strigarea lor de luptă şi de împotrivire. În zile de pace, ca şi în ceasuri de cumpănă, glasul ortodoxiei *de aici* trebue să răsune.

Iată geneza chemării de faţă. Cu binecuvântarea căpeteniilor bisericeşti, intelectualii din Transilvania, Bănat, Crişana şi Maramurăş, s'au hotărît să îndrepte această chemare frăţească către

obştea ortodoxă a celor 5 Eparhii ale Mitropoliei, rugând pe toţi să ia parte cu însufleţire la marea adunare generală de constituire, care va avea loc **la 5 Martie a. c. (Dumineca ortodoxiei) orele 10 a. m. în Biserica Sfântului Nicolae din Cluj.**

Nădăjduim, plini de încredere, că *Domnul* este cu noi şi va binecuvânta cu izbândă opera creştină şi românească, pe care vrem s'o închinăm — în numele *Lui* — scumpei noastre Patrii.

Cluj, la 4 Ianuarie 1933.

Preşedintele comitetului de iniţiativă:

SEXTIL PUŞCARIU,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Membrii comitetului de iniţiativă:

Prof. G. Bogdan-Duică.
Prof. Nicolae Bogdan.
Prof. Ion Cătuneanu.
Prof. Sabin Cioran, dir. de bancă.
Prof. Silviu Dragomir.
Prof. Ion Lupaş, f. ministru.
Prof. Ion Mateiu.
Petru Meteş, advocat.
Prof. Victor Papilian.
Prof. Ion Popescu-Voiteşti.
Gheorghe Sion, cetăţean de onoare.
Prof. Victor Stanciu, f. subsecr. de stat.
Prof. Gheorghe Stănescu

Membrii aderenți:

Dr. Acelenescu Octavian, notar public, Teiuş.
Dr. Alămorean Ioan, medic, Arad.
Dr. Albu Eugen, advocat, Teiuş.
Albu Liviu, profesor, Arad.
Andraş Gheorghe, profesor Arad.
Andrescu Petre, profesor, Sibiu.
Antonescu Constantin, ing.. Baia-Sprie.
Armaş Matei, dir. de liceu, Caransebeş.
Atanasiu Alexandru, preş. de secț. la Trib. Oradea.
Dr. Avramescu Ovidiu, advocat, Arad.
Dr. Avramescu Vasile, Arad.
Dr. Băbuția Teodor, medic, Arad.
Dr. Baciu Aurel, advocat, Târgu-Mureş.
Banciu Axente, profesor, Braşov.
Dr. Bânda Chirion, primpreş. tribunal, Sibiu.
Dr. Băran Coriolan, prefect, Arad.
Bărbos Alexandru, propr., Dej.
Barbulescu Ioan, preş. asoc. înv., Oradea.
Bârsan Zaharie, dir. de teatru, Cluj.
Bejan Atanasie, dir. de bancă, Bistrița.
Bejan Silviu, dir. de liceu, Arad.
Beju Onisifor, cons. agricol, Alba-Iulia.
Dr. Beleş Eugen, notar public, Arad.
Beşa Eugen, dir. de fabr., Cluj.
Dr. Beu Ilie, preş. cons. adm. banca „Albina", Sibiu.
Dr. Bica Miron, medic veterinar, Luduş.
Dr. Blaga Lionel, notar public, Sibiu.
Dr. Boca Romulus, notar public, Alba-Iulia
Bocu Sever, deputat, f. ministru, Arad.

Dr. Bodea Augustin, primpreş. tribun., Dej.
Dr. Bogdan Antoniu, advocat, Arad.
Dr. Bogdan Dumitru, primar, Alba-Iulia.
Dr. Boieriu Ion, advocat, Turda.
Dr. Bologa Valeriu, prof. univ. Cluj.
Dr. Borca Dimitrie, medic, Caransebeş.
Dr. Borcia Lucian, adv., decanul baroului, Sibiu.
Dr. Borneas Iuliu, Arad.
Dr. Bornemisa Sebastian, f. primar, Cluj.
Dr. Borza Traian, advocat, Teiuş.
Bota George, profesor, Oradea.
Dr. Boţioc Alexa, advocat, Arad.
Dr. Bunea Ioan, dir. de liceu, Sibiu.
Dr. Buta Nicolae, publicist, Cluj.
Buţiu Alexandru, prof., Caransebeş.
Butuligă Iancu, dir. şc. de cont., Luduş.
Dr. Buzura Gavril, notar public, Tg.-Lăpuşului.
Călţun Iancu, dir. gimnaz, Ciacova.
Candrea Ioan, notar public, Oradea.
Căprucian Melente, proprietar, Regin.
Dr. Cărpinişan Nicolae, advocat, Cluj.
Cărpinişan Romul, ing., dir. şcol., Arad.
Dr. Cazan Petru, advocat, Câmpeni.
Dr. Chidioşan Gheorghe, medic, Oradea.
Dr. Chirtop Vasile, advocat, Câmpeni.
Dr. Cioban Pompiliu, advocat, Arad.
Dr. Ciobanu Aurel, notar public, Arad.
Dr. Ciortea Aurel, medic, Baia-mare
Dr. Cirba Leontin, advocat, Arad.
Dr. Ciuca V. Traian, advocat, Mociu.

Ciupe Ioan, rev. şcol., Dej.
Dr. Ciurciu Dimitrie, medic, Caransebeş.
Colan Nicolae, rect. Acad. teol., Sibiu.
Dr. Comşa Ionel, dir. de bancă, senator, Cluj.
Constantinescu Alexandru, prof., Arad.
Constantinescu D., şef la gazul metan, Turda.
Corlăţan Nicolae, advocat, Luduş,
Dr. Corneanu Cornel, cons. eparh., Caransebeş.
Cornean Nicolae, cons. ref. eparh., Caransebeş.
Dr. Corneanu Petru, advocat, Caransebeş.
Dr. Cosma Aurel iun., advocat, Arad.
Dr. Costa Romul, medic, Oradea.
Costea Simeon, advocat, Turda.
Costin Miro, şef, la saline, Turda.
Dr. Coţioiu Romul, advocat, Arad.
Cotruş Ioan, profesor, Oradea.
Crişan Ascaniu, dir. de liceu, Arad.
Crişianu Ionel, prof., Cluj.
Dr. Cristea Nicolae, notar public, Sibiu.
Dr. Cucu Vasile, medin, Arad.
Dr. Cuşuta Ion, advocat, Sebeş-Alba.
Dan Pompiliu, insp. şcol., Oradea.
Dr. Dan Sabin, advocat, Arad.
Dr. Dandea Emil, advocat Târgu-Mureş.
Dr. Dărămuş Adrian, advocat Aiud.
Datca Iosif, director, Alba-Iulia.
Demian Aron, dir. de liceu, Orăştie.
Dr. Doboşan Ioan, advocat, Arad.
Domăşneanu Nicolae, prof., Caransebeş.
Dr. Domşa Iulian. adv., f. prefect, Zălau.

Dr. Dragomir Alexandru, dec. bar. adv., Cluj.
Dragoş Adam, prof., Arad.
Dr. Drincu A. Ioan, advocat, Arad.
Dr. Dubleşiu Cheorghe, advocat, Hunedoara.
Ercea C. Petrescu, decan. fac. de drept, Oradea.
Dr. Felea Victor, prof., Oradea.
Dr. Filipescu Ilarie, advocat, Sighişoara.
Dr. Filipescu Octavian, medic, Sibiu.
Fodorean Victor, colonel î. p., Turda.
Dr. Furdui Iustin, advocat, Câmpeni.
Dr. Furdui Remus, advocat, Câmpeni.
Dr. Gârda Gheorghe, advocat, Caransebeş.
Dr. Garoiu Ioan, advocat, Braşov.
Dr. German Joe, insp. gen. adm., Cluj.
Dr. German Laurian, advocat, Cluj.
Dr. Gheorghevici Lucian, advocat, Arad.
Dr. Ghibu Vasile, medic, Târgu-Mureş.
Gligor Constantin, advocat, Câmpeni.
Dr. Gociman Aurel, adv. şi ziarist, Cluj.
Dr. Gociman Aurel, prof. Acad. com., Cluj.
Goga Octavian, f. ministru, Ciucea.
Dr. Goia Ion, prpf. univ., Cluj.
Goldiş Vasile, secr. eparh., f. ministru, Arad.
Grigorescu Dumitru, agronom, Ludnş.
Dr. Groza Victor, medic, Târgu-Mureş.
Dr. Grozda Aurel, advocat, Arad.
Dr. Hango Valer, advocat, Dej.
General Hanzu Alexandru, insp. al arm. i. r., Cluj.
Dr Haşaş Alexandru, med. vet. primar, Oradea.
Dr. Holom Ilarie, adv., prefect, Dumbrăveni.

Dr. Horga Alexandru, adv., Arad.
Dr. Iacob Adrian, Cluj.
Dr. Iacob Lazar, prof. univ., Oradea.
Dr. Iancu Alexandru, adv., senator, Caransebeş.
Iancu Alexandru, ing. dir. min., pens., Baia-mare.
Dr. Iancu Cornel, advocat, Arad.
Dr. Iercan Nerva, adv., Oradea.
Dr. Ijac Aurel, medic, Teiuş.
Iliescu Vasile, şeful postei, Reghin.
Ilieşiu Nicolae, deputat, Arad.
Dr. Iluţia Teodor, medic, Oradea.
Dr. Ioan Adam, medic, Arad.
Dr. Ionaşiu Liviu, medic, Sibiu.
Ionescu Dumitru, s. şef R. M. S., Luduş.
Ionescu Ioan, inginer, Baia-mare.
Ionescu Vasile, inginer, sub dir., Baia-mare.
Isbăşescu Gh. Iosif, ing. şef. ocol. silv., Baia-mare.
Dr. Ispravnic Sever, advocat, Arad.
Dr. Jinga Victor, prof. Acad. com., Cluj.
Dr. Lacea Constantin, prof. Acad. com., Cluj.
Lapedadu Alexandru, f. ministru, prof. univ. Cluj.
Lapedatu Ioan, f. ministru, Bucureşti.
Dr. Lazar Ion, adv., Bistriţa.
Dr. Lazar Liviu, prof. univ., Oradea.
Lazar Victor, prof. în pens., Sibiu.
Lăzărescu Ioan, ing, dir. minelor, Baia-mare.
Lipovan Atanasie, prof., Arad.
Dr. Lupescu Valer, medic, Turda.
Dr. Lupu Dumitru, advocat, Reghin.
Dr. Măcelar Gheorghe, advocat, Sibiu,

Mager Traian, prof. Arad.
Dr. Măgurean Gheorghe, medic, Câmpeni.
Dr. Maior Emil, advocat, Turda.
Manoilescu Grigore, inginer, Cluj.
Dr. Manu Grigoriu, medic, Tg.-Lăpuşului.
Dr. Mărcuş Mihai, advocat, Arad.
Marin Ioan, inginer, Baia-mare.
Marinescu I., ing. dir. soc. Pyrit, Zlatna.
Mariş Teodor, prof. Arad.
Dr. Marşieu Iustin, advocat, Arad.
Marta Ioachim, funcţ de bancă, Oradea.
Mateescu Stefan, ing. preş. cam. com., Arad.
Dr. Matei Ioan, medic, senator, Oradea.
Mavrodin Anastasie, prof., Oradea.
Dr. Medrea Dominic, medic, Alba-Iulia.
Dr, Miclea Sever, advocat, Arad.
Micu Ioan, dir. de gimnaziu, Abrud.
Moaca Aurel, cons. ref. eparh., Caransebeş.
Dr. Mocanu Nicolae, advocat, Oradea.
Dr. Moldovan Mihaiu, advocat, Turda.
Moldovan Ioan, insp. şcol., Arad.
Dr. Moldovan Ionel, advocat, Oradea.
Moldovan Remus, şef cont., Arad.
Dr. Moldovan Silviu, decan al bar. adv., Arad.
Dr. Moldovan Valer, prof. univ., senator, Cluj.
Dr. Moroianu Gheorghe, rect. Acad. com., Cluj.
Moşoiu Ioan, dir. de liceu, Braşov.
Moşoiu Tiberiu, prof univ., Oradea.
Dr. Motora Vincenţiu, primpretor, Câmpeni.
Dr. Muntean Aurel, advocat, Arad.

Dr. Muntean Zaharie, advocat, Alba-Iulia.
Murăşan Ioan, inginer, Arad.
Dr. Muscan Valer, medic, Arad.
Dr. Muţiu Ioan, notar public, Sibiu.
Dr. Nascu Galacteon, medic, Abrud.
Negrea Marţian, prof., Cluj.
Negulescu Atanasie, general, Oradea.
Neş Teodor, dir. lic. Gojdu, Oradea.
Dr. Nichi Lazar, prof., Arad.
Dr. Nicoara Eugen, prrm medic, Reghin.
Nicoara Optimiu, primar, Baia-Sprie.
Nicoara Titus, ing. silv., Arad.
Nicola Victor, advocat, Câmpeni.
Dr. Nicolaevici Pavel, advocat, Arad.
Nicolescu Mihail, inginer, Baia-mare.
Dr. Niculescu Vasile, medic, Reghin.
Nistor Nicolae, revizor şcol., Turda.
Dr. Obădean Pavel, advocat, Arad.
Oghină Virgil, ing., şeful uzin. statului, Zlatna.
Dr. Olariu Terenţiu, dir. şc. norm., Arad.
Dr. Onişca Gheorghe, notar public, Luduş.
Dr. Oniţiu Ioan, adv., Sebeş-Alba.
Oprea Titu, dir. com. Arad.
Oprean Sabin, prof. Acad. com., Cluj.
Dr. Oreştean Ion, adv., Cluj.
Dr. Oţoiu Emil, advocat, Alba-Iulia.
Oţoiu Ion, prof. Acad. agr., Cluj.
Păcurar Ioan, ing., şef. ocol. silv., Zlatna.
Dr. Pădurean Simion, adv., Aiud.
Panaitescu Emil, prof. univ., Cluj.

Papiniu Mihail, maior pens., Aiud.
Dr. Paşca Remus, adv. Câmpeni.
Dr. Pascu Teodor, medic, Dej.
Dr. Pătrăşcan Vasile, medic primar, Mociu.
Păuşeşti Nicolae, advocat, Oradea.
Dr. Pavel George, medic, B.-Prund.
Perhaiţa Nicolae, dir. de bancă. Tg.-Lăpuşului.
Dr. Pescariu Ioan, medic, Oradea.
Dr. Petraşcu Vasile, prof., Cluj.
Dr. Petrica Petru, advocat, Oradea.
Dr. Petruţ Ioan, adv., Tg.-Lăpuşului.
Piso Ioan, ing. dir. silv., Oradea.
Pop Candin, advocat, Alba-Iulia.
Dr. Pop Ion, subsecr. de stat, Alba-Iulia.
Dr. Pop Sever, insp. admin., Alba-Iulia.
Pop Vasile, pretor, Teiuş.
Popa Constantin, cons. cultural, Oradea.
Dr. Popa Ioan, medic, Sf.-Gheorghe.
Dr. Popa Teodor, advocat, deputat, Oradea.
Dr. Popescu Adrian, adv., senator, Tg.-Mureş.
Popescu Ioan, primar, Reghin.
Popescu Vintilă, prof., Oradea.
Dr. Popoviciu Enea, notar public, Oradea.
Dr. Popoviciu Petru, prefect jud., Oradea.
Popp Constantin, dir. banca „Albina“, Sibiu.
Dr. Popu M. Ioan, subprefect, Oradea.
Dr. Preda G., v.-preş. „Astrei“, dir. de spit., Sibiu.
Preda Trandafir, dir. şc. sup. de com., Sibiu.
Prie Adam, prof., Alba-Iulia.
Dr. Prodan Ioan, advocat, Dej.

Dr. Radu Cornel. medic, Arad.
Radu Dumitru, şef. de gară, Turda.
Dr. Raicu Aurel, advocat, Arad.
Răşcan N., inginer chimist, Zlatna.
Dr. Regman Nicolae, prof., f. prefect, Sibiu.
Repede Sevastian, advocat, Turda.
Dr. Roman Dionisie, advocat, Mediaş.
Dr. Roşca Pavel, vice rect. Acad. com., Cluj
Dr. Roşca Petru, insp. gen. adm., Tg.-Mureş.
Dr. Roşca Valer, prim procuror, Dej.
Dr. Roxin George, advocat, Oradea.
Dr. Roxin Teodor, adv., dep., preş. com. jud., Oradea,
Dr. Rozvan Ştefan, notar public, Caransebeş.
Sandu Ioan, dir. şc. norm., Sibiu.
Dr. Sârbu Gheorghe, adv., Arad.
Sârbu Petru, notar public, Arad.
Dr. Şchiau Nicolae, adv., Sibiu.
Seitan I. Ionel, dir. de bancă, Oradea.
Dr. Şelariu Emil, adv., dep., Haţeg.
Dr. Şerban Gheorghe, medic, Arad.
Dr. Siartău Pavel, medic, Arad.
Simian Ioan, f. deputat, Sibiu.
Simulescu Ioan, dir. şc. primare, Abrud.
Dr. Sofronie George, prof. univ., Oradea.
Dr. Spărchez Victor, medic, Cluj.
Dr. Sporea Ioan, advocat, Arad.
Dr. Stanca Constantin, docent univ., Cluj.
Dr. Stanca Dominic, dir. de spit., Cluj.
Stănescu N. Victor, preş. soc. funcţ. just., Oradea.
Dr. Stănilă Victor, medic, Cluj.

Fl. Ştefănescu-Goangă, rect. univ., Cluj.
Dr. Stoinescu Alexandru, advocat, Arad.
Streza Andrei, inginer, Arad.
Dr. Sturza Marius, prof. univ., Cluj.
Dr. Suciu Ioan, notar public, Arad.
Dr. Suciu I. Gheorghe, advocat, Zlatna.
Tatu Ioan, dir. de bancă, Arad.
Tatulescu Alexandru, not. public, Diciosânmărtin.
Dr. Tecău Danil, advocat, Alba-Iulia.
Teculescu Horia, dir. de liceu, Sighişoara.
Teodorescu Constantin, prof., Arad.
Dr. Ţeposu Emil, prof. univ., Cluj.
Ţeposu Silviu, profesor, Sibiu.
Dr. Ursache Grigorie, medic, Târgu-Mureş.
Ursu G., primpretor, Teiuş.
Dr. Ursu Ioan, advocat, Arad.
Dr. Vasile Aurel, advocat, Cluj.
Dr. Vasinca Toma, notar public, Haţeg.
Dr. Vasu Octavian, advocat, Făgăraş.
Vătăşan Ioan, dir. gen. banca „Albina", Sibiu.
Dr. Vecerdea Nicolae, cons. de casaţie î. p., Sibiu.
Dr. Veliciu Emil, advocat, Arad.
Dr. Vescan Ioan, pref. jud., Târgu-Mureş.
Vlad Alexandru, general, senator, Arad.
Dr. Vlad Aurel, f. ministru, Orăştie.
Dr. Vlad Petru, medic primar municip., Cluj.
Vuia Iuliu, prefect, Caransebeş.
Vulcuţiu Ioan, dir. de gimnaziu, Diciosânmărtin.
Zeicu Ion, ing. insp. gen. silvic, Cluj
Dr. Zigre Nicolae, f. subsecr. de stat, Oradea.

PRESA ŞI „CHEMAREA"

— Fragmente din aprecierile pub'icate. —

Dl Nichifor Crainic în „Calendarul" scrie:

„Publicăm în pagina Biserica şi Şcoala a numărului de faţă splendida chemare de organizare a unei acţiuni creştine în societatea mireană, chemare pornită din Clujul Ardealului. E iscălită, în frunte cu Sextil Puşcariu, de învăţaţi prefesori ai Universităţii, de profesori secundari, de inspectori şcolari, de învăţători, de medici, de advocaţi, de ingineri, de negustori, de meseriaşi, de lucrători, de reprezentanţi ai tuturor categoriilor sociale dela savanţi până la muncitori manuali.

Nădăjduim că semnalul de luptă al Clujului va trezì puternic instinctul conservării creştine şi naţionale."

*

„Telegraful Român" scrie:

„Cu binecuvântarea Sfintei noastre biserici ortodoxe, fiii săi credincioşi, fruntaşi încercaţi din capitala ardeleană a ţării întregite, au luat de curând o bine gândită şi de mult aşteptată hotărîre: urzirea Uniunii Românilor Ortodocşi.

În acest măreţ scop, este îndreptată o Chemare frăţească, ce o publicăm la loc de frunte, adresată către intelectualii români ortodocşi.

În faţa acestei Chemări, atât de grăitoare, de

calde şi de lămurite, comentarul nostru devine astădată superfluu."

*

„Păstorul Ortodox", Piteşti, scrie:

„Din Clujul Ardealului s'a pornit o strălucită *„chemare"* de organizare a unei *„acţiuni creştine"* în societatea mireană.

Noi salutăm cu bucurie această acţiune creştină, la care am dori să se încorporeze toţi intelectualii României Mari, mai ales că simţim asprimea vânturilor de necredinţă şi de credinţe false, care suflă pe plaiurile ţării noastre".

*

Revista bisericească „Viitorul" din Bucureşti, sub semnătura dlui Boroianu, scrie:

„În ziua de 4 Ianuarie a. c., s'a petrecut un fapt destul de însemnat şi îmbucurător. Un Comitet de iniţiativă, sub preşidenţia dlui Sextil Puşcariu, profesor universitar, a publicat la Cluj, o chèmare către obştea ortodoxă a celor 5 Eparhii ale Mitropoliei Ardealului, la care a aderat mulţimea intelectualilor din acele părţi.

La lucrarea ce se începe trebue să tresară de bucurie sufletul oricărui român creştin ortodox.

Lăudat fie Domnul şi să ne rugăm Lui ca să binecuvinteze acţiunea intelectualilor români.

La cele începute la Cluj, să se asocieze toţi românii creştini ortodocşi."

CONVOCARE

Comitetul de inițiativă din Cluj pentru înființarea unei organizații generale a mirenilor ortodocşi din Mitropolia Ardealului, invită cu dragoste frățească obştea ortodoxă la

adunarea generală de constituire

care va avea loc la Cluj, în ziua de 5 Martie a. c. (Dumineca ortodoxiei), în sala Teatrului Național.

La această mare manifestație ortodoxă şi națională, vor lua parte toții Ierarhii Mitropol. ardelene.

Ordinea de zi:

Sâmbătă, 4 Martie, ora 6 p. m., **slujba privegherii** în amândouă bisericile ortodoxe.

Dumineca, 5 Martie, ora 8 a. m., **liturghie arhierească** în amândouă bisericile ortodoxe.

Procesiune dela amândouă bisericile până la Teatrul Național.

Şedința I. la ora 10 a. m.

1. Deschiderea adunării.
2. Proclamarea preşedinților de onoare.
3. Constituirea biroului.
4. Cuvântul Ierarhilor.

Şedința II. la ora 4 p. m.

5. Votarea statutelor.
6. Alegerea Consiliului general.
7. Alegerea membrilor de onoare.

8. *Conferința Prof. Ion Lupaș: Opera culturală și educativă a Bisericii ortodoxe în viața poporului român.*
9. Înscrierea membrilor.
10. Votarea manifestului către obștea ortodoxă. Închiderea adunării.

La ora 8 p. m. ședința Consiliului general pentru alegerea organelor statutare.

La ora 8½ p. m. **Concert religios** în sala festivă a Prefecturii, dat de Corul mixt al Episcopiei ortodoxe, sub conducerea dlui A. Bena, directorul Academiei de muzică din Cluj.

Intrarea benevolă.

Cluj, la 14 Februarie 1933.

Comitetul de inițiativă:

Președinte: *Prof. Sextil Pușcariu.*

Membri: *Prof. Gh. Bogdan-Duică, Prof. N. Bogdan, Prof. I. Cătuneanu, Prof. S. Cioran, Prof. S. Dragomir, Prof. I. Lupaș, Prof. I. Mateiu, P. Meteș, Prof. V. Papilian, Prof. I. Popescu-Voitești, Gh. Sion, Prof. V. Stanciu, Prof. Gh. Stănescu.*

NB. Participanții se bucură de 50% reducere pe C. F. R. scoțând bilet întreg care servește și pentru întoarcere pe lângă viza Episcopiei din Cluj. Pentru găzduire la Hotelurile „Astoria", „Central" și „New-York" unde se acordă iarăș o reducere însemnată pentru locuință și masă, — rugăm doritorii de a li se reținea camere să se anunțe cel puțin cu 5 zile înainte la Secretariatul Episcopiei, altfel nu putem garanta avantagiile menționate.

Serviciile divine
la cele două biserici ortodoxe din Cluj, la 4 şi 5 Martie a. c.

I.

Biserica veche (Pogorîrea Duhului Sfânt)

În 4 Martie, ora 6 p. m.

Vecernie şi Litie. — Preoţi celebranţi:

Î. P. C. Sa Arhimandrit *P. Moruşca,*
Preoţii protoierei: *Dr. Sebastian Stanca,*
Laurenţiu Curea,
Nicolae Vasiu
şi un preot sau doi din altă Eparhie ori dela noi.
Diacon: *Vasile Bogdan.*
Cântă Corul Academiei Teologice.

Biserica veche:

În 5 Martie. Precis ora 8½ a. m.

Liturghie Arhierească.

Pontifică:

P. S. S. Arhiereul vicar *Dr. Vasile Stan,*
Î. P. C. S. Arhimandrit *Policarp Moruşca*
şi cei patru de sub I.
La 9½—9¾ Predica Arhiereului *Dr. Vasile Stan.*
Cântă Corul parohial.

Cu 5 minute înainte de ora 10 a. m. eşirea din biserică şi formarea unei procesiuni prin Str. Avram Iancu, Str. Universităţii, Piaţa Unirii, stând înaintea Primăriei.

II.

Biserica nouă (Sfântul Nicolae)

În 4 Martie, ora 6 p. m.

Vecernie şi Litie. — Preoţi celebranţi:

Î. P. C. S. Arhimandrit *Dr. V. Lazarescu*, Oradea.
Preoţii protoierei: *Andrei Ludu*
Dumitru Antal,
Preot *Ioan Cociuban*
şi un preot sau doi din altă Eparhie ori dela noi.
Protodiacon *Dr. Ioan Vască.*

Cântă Corul Academiei Teologice.

Biserica nouă:

În 5 Martie. Precis ora $8^{1}/_{2}$ a. m.

Liturghie Arhierească.

Pontifică:

P. S. S. Arhiereul vicar *Dr. Andrei Mager*
şi cei patru de sub II.
La $9^{1}/_{2}$—$9^{3}/_{4}$: Predica Arhiereului *Dr. A. Mager.*
Cântă corul mixt al Episcopiei.

Cu 5 minute înainte de ora 10 a. m. eşirea din biserică şi formarea unei procesiuni prin Calea Regele Ferdinand şi Piaţa Unirii. — Întâlnirea înaintea Primăriei.

BINE AȚI VENIT!

Salutăm, cu adâncă emoțiune, mulțimea de mireni intelectuali sosiți astăzi la Cluj, din toate colțurile mitropoliei, în frunte cu vrednicii noștri Ierarchi.

Prezența lor în capitala Ardealului dă zilei de 5 Martie, însemnătatea unui eveniment extraordinar pentru viața Bisericii noastre naționale.

Gândul înălțător, ce i-a adus aici, tocmai în Dumineca *ortodoxiei* spre a zidì o nouă cetate de apărare a credinții strămoșești, constitue o strălucită dovadă a legăturii lor cu *instituția divină* a neamului românesc.

Conștiința primejdiilor ce-și agită umbrele peste existența noastră, i-a îndemnat să pășească grăbiți și încrezători, spre hotărîrile mari, sortite să prevină dezastrele și să asigure biruințele.

Mirenii Bisericii ardelene, frați și surori deopotrivă, călăuziți de o tradiție atât de scumpă inimii lor, înțeleg să dea o nouă afirmare acelui crez istoric, că pârghia mântuirii noastre este *legea ortodoxă*, ce ne-a luminat cărările dealungul veacurilor. Ei trebue să-i închinăm astăzi gândurile și sforțările noastre, ca din strălucirea ce i-o vom hărăzì, să răsară pacea și bucuria Țării zbuciumate.

Căci toate experiențele anilor de consolidare națională ne-au demonstrat zădărnicia silințelor creiatoare, când ele sunt goale de *inspirația dumnezeiască* a Bibliei.

Trebue să ne îndreptăm spre *Iisus*, făcând din doctrina lui pivotul vieții noastre individuale și naționale. Ne vom strânge deci, cu mai adâncă înțelegere, iarăș în jurul vechilor altare, vom pătrunde cu toată pasiunea adevărurile sfinte, ca pe urmă să pornim, încălziți de ele, la vestirea lor în largul zărilor românești.

Iată, suprema datorie la care ne chiamă realitatea poruncitoare a suferințelor ce ne împresoară!

Cărturarii mitropoliei noastre, în al căror suflet a vibrat totdeauna flacăra credinței, vin astăzi să-i asculte strigarea și să se înșiruie, în rânduri însuflețite, sub flamura ei cerească.

Prin *„Frăția Ortodoxă Română“*, ce ia întrupare în serbătoarea simbolică a credinței străbune, începe marea acțiune de *înoire religioasă* a intelectualității noastre. Apostolatul ei generos în rândurile poporului, va face să se coboare pe pământul României, binecuvântările fără seamăn ale împărăției lui Dumnezeu.

În semnul acestui ideal divin, întâmpinăm noi impozanta manifestație ortodoxă dela Cluj, urând din toată inima, ca *Domnul* să ne dea izbânda spre slava Lui netrecătoare.

Cluj, la 5 Martie 1933.

Comitetul de inițiativă.

CUVÂNTĂRILE

Cuvântarea Prea Sf. Sale Episcopului Nicolae Ivan.

Înalt Prea Sfinţite,
Prea Sfinţiţi Fraţi Episcopi şi Arhierei,
Onorată Adunare generală!

Mare şi nespusă este bucuria mea, de a putea salutà astăzi, aceasta strălucită adunare generală, a românilor ortodocşi din Metropolia de dincoace de Carpaţi.

Bucuria aceasta este cu atât mai mare, când îmi reamintesc, că praznicul zilei de azi se desfăşură pe pământul istoric al Eparhiei Vadului, sfinţit prin jertfele pentru creştinătate şi neam aduse de nemuritorii Voivozi Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul. Devotaţi cu tot sufletul nostru tradiţiilor sfinte, moştenite dela ei, ne-am întrunit astăzi aici în număr impresionant, pentru de a afirma din nou, în forme trainice hotărîrea noastră, de a fi acum şi totdeauna luptători entuziaşti ai ortodoxiei româneşti.

Şi dacă în hotărîrea aceasta trăeşte instinctul istoric al continuităţii noastre religioase, care nu ne îngădue să renegăm cel mai scump patrimoniu sufletesc al generaţiilor apuse, apoi nu e mai puţin adevărat, că ceea ce ne împinge la o luptă nouă

sub semnul Crucii, sunt primejdiile reale ce-şi flutură aripile negre, peste pământul statului național întregit.

Din cele dintâi clipe ale înfăptuirii unității naționale, duşmanii interni şi externi s'au aşezat la pândă, spre a sdruncina prin acțiuni ascunse sau fățişe patria scumpă, pe care neamul nostru isbutì să o realizeze după veacuri de suferințe şi sângerări fără nume.

Evenimentele triste, dar mult grăitoare din zilele din urmă ni-au dovedit tuturora, că în jurul nostru roesc vrăjmăşii neînblânzite, fierb conspirații întunecate şi la răspântii fulgeră disordinea comunistă.

Țara este serios amenințată, o vom lăsa să se dărîme?

Nu — nici odată nu!!

Bărbații noştri de stat, cari au răspunderea conducerei, am văzut cu satisfacție, că sunt la postul lor de veghe.

Dar ei vor, şi înțeleg să se bizue pe întreaga conştiință națională a Țării, pe sprijinul cald şi patriotic al tuturor românilor.

Biserica noastră *este cea dintâi care deplin contopită cu viața şi idealurile statului, solicită cinstea de a contribuì prin forțele ei numerice şi morale la împlinirea marilor porunci dictate de gravitatea ceasului de față.*

Biserica la rândul ei are convingerea, că enormele dificultăți pot fi stăpânite şi biruite de acea

energie minunată a sufletului omenesc, care este credința religioasă.

Trecutul cu învățămintele lui, prezentul cu durerile lui, ne deschide ochii să înțelegem că cele mai perfecte și îndrăznețe formule omenești sunt neputincioase, dacă Societatea este lipsită de resonanța sufletească a credinței, *ce mută și munții din loc.*

Credința însă, nu este o creațiune omenească, ci un dar neprețuit al cerului, adus pe pământ prin Iisus Mântuitorul lumei „Fără mine nu puteți face nimic", spunea El într'o zi ucenicilor săi.

Și câte state nu s'au prăbușit fără urmă, în cursul veacurilor, ca să vedem în schimb supraviețuind victorioasă și tot mai puternică împărăția Lui, concretizată în instituția divină a bisericii.

Ea, — biserica, n'a conceput acțiune omenească, fără a se inspira din izvoarele eterne ale doctrinei dumnezeești.

De aceea zicem și astăzi: mântuirea din suferințele de astăzi, nu este cu putință decât prin Hristos dar Hristos trăește în lume prin biserica Lui.

A întărì aceasta biserică, înseamnă a întărì statul pe temelia pusă de Mântuitorul lumei. — Credința ortodoxă însă este suprema soluție spirituală, ce poate aduce vindecare durerilor, de cari pătimește astăzi neamul românesc.

Hristos în familie, și în largul vieții publice, — este solia închegării noastre naționale.

Să ne apropiem deci de altare, în umilinţă şi rugăciune, să ne împărtăşim cât mai des cu trupul şi sângele Domnului, să adâncim Sfânta Scriptură, de unde să învăţăm, iubirea, adevărul şi dreptatea, căci numai acestea ne vor da suflet nou prin care să înoim Ţara inimilor noastre.

Să ne facem ostaşi ai lui Iisus, ca să putem devenì restauratorii morali ai vieţii noastre naţionale.

Intelectualitatea Mitropoliei noastre, în frunte cu cărturarii dela Cluj, a dat semnalul mobilizării sufleteşti, ca aici să dea viaţă organizaţiei puternice, sortită să contribue la biruinţa ortodoxiei pentru mântuirea Statului.

Ce gând înălţător şi sfânt!

El vine ca o întrupare a îndemnului biblic, pus în graiul apostolului Petru: „Şi voi înşivă clădiţi-vă, ca nişte pietrii vii, în casă duhovnicească, ca să aduceţi jertfe spirituale plăcute lui Dumnezeu prin Hristos Iisus“. *(I. Petru 2. 5).*

Casă duhovnicească vrem să clădim astăzi, nu din pietre fără glas, ci din suflete încălzite pentru credinţa noastră, ca să urmăm pilda acelor eroi şi mucenici, cari fac pentru toate timpurile mândria bisericei ortodoxe din Ardeal.

Această mare hotărîre o luăm în anul, când creştinătatea prăznueşte 1900 de ani, dela strălucita înviere şi înălţare a Domnului.

Puterea Duhului sfânt, care a plutit atunci peste Apostoli să se coboare şi aici în mijlocul nostru, întărindu-ne paşii spre o viaţă creştină.

Din partea mea, ca Episcop al locului, simt cea mai mare fericire sufletească în aceasta zi istorică, în fața acțiunei de mâne, pentru refacerea spirituală a neamului nostru.

Încheiu plin de încredere cu cuvintele Mântuitorului: „Îndrăzniți, eu am biruit lumea".

Implor binecuvântarea lui Dumnezeu, asupra lucrărilor noastre.

Cuvântarea Î. P. S. S. Miron Cristea, Patriarhul României.

Înalt Prea Sfințiți Ierarhi,
Prea cucernici preoți și iubiți credincioși,

Dumineca ortodoxiei este o sărbătoare, instituită de biserică, pentru a prăznuì biruința cultului icoanelor sfinte în contra celor ce au luptat cu toate mijloacele pentru scoaterea lor din uzul nostru ritual, precum și din casele credincioșilor nevoind a recunoaște, că icoanele sunt cele mai intuitive mijloace întru a ne reamintì mărețele pilde de învățătură creștină, de fapte strălucite și neasemănate jertfe pentru idealul creștin, ale acelor persoane sfinte, pe cari le reprezintă în chip văzut. Dar Dumineca „ortodoxiei" ne impune nouă tuturor și o îndatorire mult mai generală, anume: de a ne încorda toate puterile, ca nu numai cultul Sf. icoane, ci nici o „iotă sau o cirtă" să se piardă din întreg cuprinsul credinței noastre dreptmăritoare, așa

cum o mărturiseşte biserica ortodoxă şi precum am moştenit-o noi dela înaintaşii, cari ne-au apărat-o în cursul veacurilor cu mari şi grele jertfe, şi ne-au păstrat-o în toată curăţenia ei originală, apostolică, ca pe cea mai scumpă comoară a sufletului nostru şi a vieţii poporului nostru, care a dat nenumărate pilde în trecut, că o şi iubeşte mai mult decât însaşi viaţa sa.

Întru îndeplinirea acestei îndatoriri biserica şi organele ei întâmpină şi azi mari greutăţi, ba prospectele din viitor ameninţă a devenì tot mai întunecate. Viforul curentelor atee şi necreştine usucă în multe suflete floarea credinţei de odinioară.

Chiar în vecinătatea noastră am văzut reînviind cu toată furia cruzimile prigoanelor contra creştinilor, ca şi în primele veacuri ale erei creştine. Dar nu numai în jurul nostru, ci — durere — chiar şi în ţara noastră, se ivesc tot mai des semnificative simptome de asemenea anarhice porniri, cu scopul îndoit de a surpa biserica lui Hristos şi de-a distruge ordinea de stat, întronând tirănia plină de cruzimi în locul orânduielilor democratice, ce evoluiază tocmai în direcţia de-a face dreptate tuturor şi de a armoniza interesele diferitelor clase sociale, cari în mod firesc alcătuesc o ţară şi un neam, ca fiecare după aptitudini şi muncă — să-şi asigure un trai mulţumit.

De altă parte secte, — în aparenţă creştine — conduse de agenţi străini de neam şi lege, sau de Români căzuţi în păiengenişul lor, încearcă a a-

tinge unitatea de credință, deci unitatea sufletească a poporului român, unitate creiată tocmai de slujitorii bisericii noastre, căutând a exploata neînțelegerile, ce se ivesc uneori în sânul fiilor aceleiași corporații bisericești și slăbind prin aderenții lor temelia probată a existenței neamului, apărarea, ocrotirea, sprijinirea și promovarea lor.

Toate aceste rele trebue să ne umple de îngrijorare.

În fața acestor primejdii toți fiii buni ai bisericii noastre trebue să fie vigilenți asupra trebuințelor vitale ale bisericii lor, să se încurajeze unii pe alții, să se sfătuiască asupra mijloacelor de alimentare a iubirii către biserica ortodoxă și așezămintele ei, de practicare a învățăturilor ei divine, de întărire a conștiinței ortodoxe, ca să devie cât mai activă, și de intensificare a forțelor, cari să ușureze bisericei, plinirea grelei și îndoitei sale misiuni în vârtejul atâtor valuri protivnice, educând poporul în senz religios și îndreptându-l pe calea virtuților creștine, din cari în mod firesc izvoresc și virtuțile cetățenești.

În scopul acesta strângerea rândurilor este o necesitate imperativă; iar înfrățirea credincioșilor bisericii noastre în gândul lăudabil de a stărui „pentru afirmarea principiului creștin ca temelie a vieții noastre de toate zilele“ — fie publice sau private — însemnează a da bisericii noi forțe sufletești în vastul ei câmp de muncă evanghelică. Astfel biserica va devenì un organism tot mai viu,

activ în toate membrele sale constitutive, căci mulțimea fiilor credincioși formează sub conducerea clerului și a ierarhiei din fruntea sa — biserica Domnului, biserica cea vie, după cuvântul și al apostolului Pavel (I. Cor. III. 16) „voi sunteți biserica lui Dumnezeu și duhul lui Dumnezeu sălășluește întru voi“.

Am dat și eu înainte cu vre-o 4 ani la Sf. Sinod ideea organizării întregei noastre intelectualități ortodoxe de ambele sexe în o mare „Ligă creștină“. Deci mă bucur acum, că tocmai intelectualitatea din Ardeal, în frunte cu fruntașii noștri mireni din această Capitală, au luat cu binecuvântarea ierarhilor lor, inițiativa de-a face începutul.

Văd ceva foarte firesc în aceasta inițiativă, deoarece biserica ortodoxă română nicăeri n'a suferit în cursul veacurilor trecute mai multe strâmtorări, persecuții și nedreptăți, ca tocmai în aceste părți ale Românismului, și deci tocmai intelectualii de acì trebue să fie — și sunt — mai convinși de necesitatea unei asemenea organizări. De altă parte fruntașii mireni din Ardeal și Banat încă n'au uitat, ce rol important a avut clerul și biserica, ajutată de mirenii ei, pentru ambele mântuiri ale poporului român; și aceștia sunt deci mai pătrunși de rostul însemnat și neînlocuibil al acestei biserici și pentru viitorul poporului nostru.

Sunt plăcut atins de faptul, că glasul de chemare al fruntașilor mireni de aici, aprobat și binecuvântat de ierarhii săi, a produs un răsunet pu-

ternic pretutindenea din Carpaţi până la Tisa şi la Dunăre, alergând în aşa mare număr cu drag, chiar şi în vreme de iarnă, la aceasta grandioasă manifestare creştinească şi frăţească, spre a pune temelia „Frăţiei Românilor ortodocşi din Ardeal şi Banat" în scopul de a activa pentru aplicarea învăţăturilor evanghelice în viaţa de toate zilele, de a le apăra de curente potrivnice, cari ne năpădesc din atâtea părţi şi de a promova interesele bisericii ortodoxe, atât de indisolubil legată de toate fibrele vieţii poporului român şi de toată munca lui şi de rezultatele ei de pe toate tărîmurile.

Şi cum intelectualii din aceste părţi au întreţinut şi în trecut cele mai intime legături cu poporul dela ţară, fiind aproape toţi descendenţi din ţărani, — nu mă îndoesc, că activitatea creştină a acestei „Frăţii de intelectuali" va prinde rădăcini adânci şi în masele largi ale păturilor poporului, va pregăti şi cultiva terenul pentru a produce din belşug roadele binecuvântate ale unei vieţi creştine pline de iubire pentru tot ce-i nobil şi de folos. Neamul şi ţara vor profita pe urma acestei munci de superioară înţelegere a rosturilor vieţii,

Binecuvântez şi eu temelia acestei „Frăţii a Românilor ortodocşi", scopul ei creştinesc şi atât de lăudabil, dorindu-i cele mai bune succese, ca pilda acestei Asociaţii să deştepte conştiinţa ortodoxă a intelectualilor din toată ţara şi patriarhia română, încât nu peste multă vreme „Frăţia Ardeleană" să se generalizeze şi să devie „Frăţia Ro-

mânilor ortodocşi" din întreaga ţară şi de pretutindenea.

De încheiere rog pe Atotînţeleptul Dumnezeu cu cuvintele Psalmistului (43, 3) „Trimite Doamne lumină Ta şi adevărul Tău, ca să ne conducă şi prin toate faptele noastre să-Ţi putem slujì Ţie, acum şi pururea." — Amin.

Cuvântarea *Î. P. S. S. Mitropolitului Nicolae Bălan*, a apărut în Nr. 2 al Bibliotecii „Frăţiei Ortodoxe Române".

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Roman Ciorogariu al Oradiei.

Hristos în mijlocul nostru,

Luminată Adunare,

Slăviţi pe Domnul, împreună cu mine şi să înălţăm numele Lui împreună spre rugăciune.

Mai tânăr am fost şi am şi îmbătrânit şi nu am văzut pe cel drept, părăsit.

Văzut-am neamul şi biserica strămoşească, sub jug străin...

Văzut-am lacrimile de tânguire ale fiilor nimănui... Văzut-am sforţările supraomeneşti de izbăvire, ale celor buni şi drepţi... Văzut-am şi am

simţit şi bucuria învierii neamului, împlinitu-s'a toată prorocia.

Toate, Tu ni le-ai dat Doamne!

Ţie mă rog şi acum. Fă Doamne ca virtuţile strămoşeşti, credinţa, dragostea şi nădejdea să încălzească inimile cele rănite ale multora: să înalţe sufletele tuturor şi să deştepte în ei râvna pentru învăţăturile cele mântuitoare ale legii noastre strămoşeşti.

Cela ce din prigonitorul Saul, ai făcut pe marele şi neîntrecutul Apostol al limbilor, — prin lumina ce ai trimis asupra lui; Cela ce ai luminat pe cei ce au cântat înţelepciunea Ta, — trimite lumina Ta cerească şi peste inimile şi cugetele dreptcredincioşilor Tăi.

Trimite binecuvântările cu harul Tău cel sfânt asupra celor întruniţi aici, primeşte Doamne ca o jertfă adusă Ţie munca ce vor să o depună pentru neam şi lege întru apărarea şi întărirea bisericii dreptmăritoare, — izvorul de viaţă a acestei de Dumnezeu binecuvântată ţară, care în Tine îşi pune nădejdea izbăvirei sale de cel rău.

Vremea este a face. Cu frica lui Dumnezeu cu credinţă şi dragoste să vă apropiaţi de potirul din care părinţii voştri au băut. — Amin.

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Grigorie Comşa al Aradului. *)

Î. P. Sf. Stăpâne!
Prea Sf. Părinţi!
Fraţi Români Ortodocşi!

Puterea primăvăratică a credinţei noastre strămoşeşti ţâşneşte astăzi din sufletele noastre.

Se revelează în noi taina unei puternice înfloriri sufleteşti tocmai acum, când până şi minţile cele mai luminate ale lumii de astăzi par cutropite de somnul necredinţei şi al indiferentismului.

Mulţumim Atotputernicului Dumnezeu, că în toiul iernii nu numai fizice, ci şi spirituale a lumii de astăzi, a făcut ca să sune goarna mobilizării noastre ortodoxe româneşti, pentru ca fiii Sfintei Biserici strămoşeşti, cu elan însufleţitor să pornească în această nouă cruciadă creştină de luminare a minţilor şi pornind la muncă, să ne ajute nouă slujitorilor Altarului ca să putem cu atât mai bine sluji Atotputernicului Dumnezeu.

Această trezire, această păşire la muncă, la apostolat, a iubiţilor credincioşi laici eu o consider ca o imitaţie vrednică a vieţii firei.

Soarele luminează şi încălzeşte până la raza lui cea mai de pe urmă.

Stelele luminează în întunerecul nopţii.

---

*) După notele stenografice *V. Vlaicu.*

Pomul îşi dă silinţa, ca să fructifice înmodul cel mai îmbelşugat.

Floarea înfloreşte răspândind un miros atrăgător, iar ciocârlia la vremea ei îşi cântă cântecul pe care i l-a dat ei Atotputornicul Dumnezeu.

Fraţilor!

Dacă natura neînsufleţită lucrează, şi viaţa firei se manifestă după legile pe care Dumnezeu le-a dat fiecărei vieţuitoare, atunci cu atât mai mult trebue să lucreze omul şi cu atât mai mult trebue să lucreze creştinul ortodox.

Cea mai însemnată caracteristică a fiinţei spirituale este activitatea, şi când creştinul ca fiinţă spirituală spune în rugăciunea zilnică *„Tatăl nostru“:*

...*„şi ne iartă nouă greşalele noastre“* prin aceasta recunoaşte marele şi vecinicul adevăr, că Atotputernicul Dumnezeu i-a dat omului şi răspundere pentru faptele sale, şi numai prin muncă arată omul bogăţia darurilor divine.

Numai omul care munceşte, numai omul sârguincios îşi dă seama cât de neputincios este el şi cât de mare trebuinţă are de darul Atotputernicului Dumnezeu.

Cu acest dar, fraţilor Români, cu acest dar al Atotputernicului Dumnezeu suntem datori să ne împărtăşim toţi fiii scumpei noastre Românii.

Conlucrarea cu darul divin se face pentru mântuirea sufletelor.

Aceasta mântuire a sufletelor este încredințată slujitorilor altarului, pentru că Domnul și Mântuitorul nostru a așezat această Sf. Taină, pentru ca prin lucrarea preoților să se mântuiască sufletele noastre. Mântuirea sufletelor este cea mai sublimă operă între oameni: *Divinorum operum divinissimum*. Această lucrare sfântă este încredințată numai preoților, cu toate acestea să nu uităm Frați Români Ortodocși, că legea creștinească a iubirii, obligă pe fiecare să-și facă datoria lui sfântă pentru neam și pentru lege

Să ne aducem aminte de cuvintele Proorocului și Impăratului David, care zicea:

„Învăța-voiu pe cei fără-de-lege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce“.

Să ne aducem aminte de cuvintele Sf. Apostol Pavel către Galateni: *„Purtați sarcina unul altuia“.*

De asemenea să ne aducem aminte de cuvintele Sf. Apostol Petru: *„Sunteți neam ales, preoție sfântă, neam împărătesc, chemat a vestì puterile lui Dumnezeu, care v'a chemat dintru întunerec la lumină“.*

Dându-ne seama de adevărul cuprins în aceste cuvinte al Sf. Scripturi, să ne dăm silința să înțelegem cu mintea noastră omenească nu numai, că fiecare creștin este dator a aduce jertfe pentru mântuirea sa, ci și pentru mântuirea sufletelor altora și aceasta cu atât mai mult în zilele și în vremurile noastre, când până și mințile cele mai luminate par a fi îngrijorate, ce va fi, după ce

se vor secătuì izvoarele de energie necesare civilizației tehnice a omenirei. Dar prea puțini își bat capul, ce se va întâmpla atunci, când vor seca izvoarele forțelor cari conduc spiritele, cari asigură existența noastră ca națiune, ca preoție sfântă, ca neam ales al lui Dumnezeu.

În măsura, în care iubiții noștri creștini laici vor ști să-și împlinească îndatoririle către sfânta lor Maică Biserică, în măsura aceasta ei îndeplinesc apostolat laic, să pregătească terenul de muncă al apostolatului sacerdotal al preoților precum și permanența acestor valori, la care s'a ajuns prin apostolatul preoțesc.

Și eu, care vreme îndelungată am avut parte să propovăduesc apostolatul laic, îmi îndeplinesc o datorie a mea depunând în mod simultan la birou propunerile mele concrete, pe care le-am formulat în scopul, ca iubiții noștri creștini ortodocși, să ne dea nouă slujitorilor altarului tot concursul lor și eu am deplină încredere, că conlucrarea laicilor va aduce izbânda dreaptă a Sf. credințe în Dumnezeu, reprezentată prin Biserica noastră ortodoxă română.

Pentru nădejde este zidit omul pe pământ și nici nu are o altă bogăție mai mare de înfăptuit pe lumea aceasta decât nădejdea. Dar precum curcubeul nu poate să fie ajuns de mâna omenească, tot așa nici nădejdea nu poate să fie pe deplin ajunsă, mai ales, că oamenii de astăzi nu prea sunt dispuși să-și părăsească preocupa-

țiunile lor zilnice și să se obicinuiască cu adevărurile smulse din adâncul domeniilor și posibilităților sufletești.

Dumnezeul părinților noștri, în purtarea lui de grijă a binevoit să ne împărtășească de bucuria deplină de a vedea aici atâția manifestanți ai vieții noastre bisericești.

Goarna mobilizării ortodoxiei a sunat fraților! Să ne dăm seama ce însemnează glasul de chemare al acestei goarne, să ne dăm seama iubiților, că prin această venire în ajutor se dă cel mai mare concurs Sfintei noastre Biserici ortodoxe, care este Mama neamului nostru românesc.

De multeori m'am cugetat în viața mea, cât de profunde sentimente religioase mă încercau de câteori m'am dus în Biserica din satul copilăriei mele, ca să mă închin în biserica în care am fost botezat. Când îmi dau seama, că în locul de lângă biserica, în care am fost botezat, sunt așezați în pământ și strămoșii și moșii și părinții și frații mei, numai atunci, dar numai atunci îmi dau cu desăvârșire seama, că aceasta este biserica, în care trebue să se închine toți fiii neamului nostru românesc.

Să ne îndemne deci la muncă și pilda acelor Apostoli laici, pe cari îi cinstim în Sf. noastră Biserică și pe cari istoria bisericească ni-i prezintă cu atâta îmbelșugare de exemple. Să ne aducem aminte de femeile ucenițe, cari au ajutat din partea lor pe Domnul nostru Iisus Christos, când i-au dat ajutor, ca să propage Sf. Evanghelie.

Să ne aducem aminte de Mucenița Fibi, care în vreme de cumplit războî a parcurs pe jos drumul dela Corint și până la Roma, ca să ducă o scrisoare a Sf. Apostol Pavel. Să ne aducem aminte de apostolii Clement, de Evodiu, de Ruf, de Onisim, Achila și Priscila și alți apostoli laici, cari au răspândit Evanghelia în conversațiunile lor zilnice, în câmp, în hotarele lor, la lucrul din ateliere, cu vreme și fără vreme.

Auziți goarna de chemare a proroocului David, care zice:

„Invăța-voiu pe cei fără-de-lege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce“.

Auziți trâmbița Sfântului și marelui Apostol Pavel: *„Purtați sarcina unul altuia“*, auziți glasul țăranului Nicolae Oprea din 1760 din Săliște, către Curtea din Viena, care zicea:

„Noi, pentru credința noastră strămoșească suntem gata a suferì și mucenicie sau izgonire din împărăție, dar legea noastră ortodoxă nu o vom părăsì nici odată“.

Auziți loviturile de biciu date Martirului Ilie Ioreste, pentru că era Român ortodox și pentru că era trimis de un ortodox ca Vasile Lupu, auziți fraților Români ortodocși glasul unui mare Mucenic și boier român, Constantin Brâncoveanu, care pentru credința sa a fost târît de Turci la Constantinopol numai într'o cămașă și s'a reîntors în Țara noastră numai osămintele lui într'o năframă.

Şi dacă toate aceste glasuri de chemare şi de îndemn la muncă nu le auziţi, atunci auziţi şi urmaţi glasul Mântuitorului Nostru Iisus Christos, care zice:

„Veniţi după mine, veniţi!“ (Aplauze îndelungate).

Cuvântul prof. Ion Mateiu,

în calitate de raportor al proiectului de Statute.

On. Adunare Generală,

Comitetul de iniţiativă, îşi permite să Vă prezinte, prin rostul meu, proiectul de statute, relativ la asociaţia generală a mirenilor *„Frăţia Ortodoxă Română“*.

Principiul, ce ne-a călăuzit în alcătuirea lor, a fost acela de a evita arhitecturi complicate, preferind simplitatea formelor şi claritatea dispoziţiilor.

Astfel am căutat de-oparte, să fixăm lămurit *scopul şi mijloacele* asociaţiei, de alta să determinăm precis *cadrele*, în cari pot fi mobilizate toate forţele ortodoxe mirene, pentru idealurile noastre.

Convingerea urzitorilor acestei mişcări este, că suferinţele colective ale ceasului de faţă nu-şi pot găsì vindecarea, decât în isvoarele cereşti ale *credinţei religioase*.

Vroim deci, să asigurăm triumful ei în suflete printr'o largă manifestare de *activism spiritual* a intelectualităţii neamului nostru.

Prin această nouă conştiinţă creştină tindem să realizăm minunea *solidarităţii ortodoxe*, sortită să imprime vieţii noastre de stat o sigură *înoire morală*, stăpânită de luminile divine ale legii strămoşeşti.

Iată gândul înalt şi cuprinzător, căruia am încercat să-i dăm o formulară hotărîtă în Statute, pentru ca toţi fiii Bisericii noastre să se încălzească de idealitatea lui cuceritoare. Dar, conştienţi de adevărul, că toate biruinţele din lume sunt în funcţie directă de orânduirea fericită a oştilor de luptă, ne-am silit să stabilim, cu grijă atentă şi *cadrele normale*, în cari să se desfăşoare, avântat şi rodnic, toate valorile sufletului românesc. Am conceput prin urmare, o organizaţie *unitară* pentru Mitropolia noastră cu postul de comandă la Cluj, dar ramificată în *secţiuni eparhiale*.

Şi una şi alta sunt plănuite cu organe identice, cărora le-am dat atribuţiunile necesare şi libertatea de mişcare, cerute de perspectivele unei funcţionări armonioase, ce-şi poate întinde firele până în cel din urmă sat de munte.

Sistemului electiv, practicat în viaţa publică modernă, am ţinut însă să-i aducem retuşările cuvenite prin instituirea membrilor de drept, alături de cei aleşi, ca prin aceasta să diminuăm cât mai mult inconvenientele, ce le implică adeseori capriciul urnelor ocazionale.

Animați de ideea finală a *solidarizării ortodoxe*, era firesc să ne gândim la strângerea *tuturor* elementelor intelectuale ale *Bisericii* noastre sub flamura *For*-ului. Astfel am creiat posibilități de afirmare atât pentru *sufletul feminin*, cât și pentru *tineretul academic*. Sensibilitatea religioasă atât de minunată a unuia, ca și entuziasmul generator de străluciri al celuilalt, nu puteau lipsì în nici un chip, din întinsa mișcare de *misionarism ortodox*, la care pornește asociația noastră. Numai dintr'o colaborare generală, unitară și disciplinată, sperăm să răsară, plină de bucurii, pentru neamul românesc, *primăvara convertirii lui* spre Domnul Mântuirii.

Dar opera aceasta, atât de importantă, nu putea fi concepută de noi mirenii, decât în cea mai deplină legătură cu *Biserica oficială*. De aceea, ne-am grăbit s'o concretizăm și în Statute, recunoscând Ierarhiei drepturile canonice, cari i se cuvin, precum și prerogativele onorifice, ce i le datorăm.

De altfel, comitetul de inițiativă, se simte obligat să exprime și din acest loc iubiților noștri Ierarhi, toată gratitudinea sa, pentru concursul larg și neprețuit, grație căruia s'a putut realiza această înălțătoare manifestație ortodoxă.

Și acum, de încheiere, o constatare și o rugăminte.

Având în vedere, că proiectul de Statute, în-

tocmit de o comisiune specială, s'a trimis spre examinare tuturor Episcopiilor, că el a fost revizuit cu atențiune de către Comitetul de inițiativă, că modificările ce ni s'au propus au fost aproape complect onorate, având în vedere timpul extrem de limitat ce ne stă la dispoziție, Comitetul roagă Onorata Adunare generală, să binevoiască a renunța la discuția pe articole, adoptând Statutele în bloc, după cea dintâi cetire. Dar, ca să nu ne lipsim de eventuale contribuțiuni utile, rugăm pe toți, cari ar avea sugestiuni de formulat, să binevoiască a le depune în scris la birou, spre a fi trecute Consiliului general. Acesta, în virtutea drepturilor ce i le conferă statutele, va putea ținea seama de amendamentele motivate, trecându-le în Regulamentul de aplicare. În chipul arătat, simplificăm operația votării Statutelor, ajungând cu o clipă mai de vreme, la actul de covârșitoare importanță al Adunării noastre: *înființarea* unanim așteptată a *„Frăției Ortodoxe Române“*.

SOLIE

trimisă din Adunarea de constituire către toţi credincioşii Mitropoliei ortodoxe din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş.

Biserica ortodoxă este mama iubitoare a Neamului românesc. Ea l-a povăţuit prin toate încercările şi primejdiile înviforatului trecut istoric pe drumul marilor înfăptuiri şi al strălucitelor izbânzi naţionale. Ea l-a mângăiat în clipele de restrişte, înoindu-i nădejdea în biruinţa dreptăţii şi s'a bucurat împreună cu el în clipele senine ale acestei biruinţi.

Devotata purtare de grije a sfintei noastre Biserici ne-a pregătit şi unitatea politică, la temelia căreia stau atâtea suferinţe şi atâtea jertfe curate.

Când aceasta instituţie sfântă şi-a verificat rostul ziditor şi izbăvitor în trecutul vijelios al neamului nostru, nu e decât prea firesc ca şi în zilele de cumplite încercări ale prezentului toate nădejdile înţelepte să fie îndreptate spre scutul divin al aceluiaş aşezământ.

Viața noastră particulară și obștească este bântuită de cele mai crude lipsuri și necazuri. Pricina acestora trebue căutată în păcatele cari ne întunecă idealurile, de aceea tămăduirea suferințelor nu poate venì decât prin puterile credinței și moralei propovăduite de Biserica noastră ortodoxă. Mântuitorul nostru Iisus Hristos este și astăzi marele doftor al sufletelor chinuite de povara păcatelor. Evanghelia Lui tămăduitoare și călăuzitoare către împărăția lui Dumnezeu, trebue sădită zi de zi în sufletele noastre, în familiile noastre, în viața noastră obștească, pentru că numai astfel neamul nostru se va putea înzdrăvenì din nou ca să fie gata a înfrunta eroic toate primejdiile din oricare parte s'ar ivi ele, amenințând așezământul nostru religios și de neam.

Fiindcă Iisus cârmuește și îndreptează cu putere dumnezeiască, nu cu slăbiciune omenească.

Dascălul care se va inspira din iubirea lui Iisus față de cei mici, va zidì sufletul tinerimii cu mai multă dragoste și pricepere; judecătorul, care se va inspira din

dragostea lui Hristos va fi mai drept în judecarea pricinilor omenești; doftorul, care se va inspira din mila lui Hristos, va fi mai devotat în slujba alinării suferințelor; chivernisitorul averii publice cu frica lui Dumnezeu va fi mai crutător — cu un cuvânt toate mădularele obștii românești, pătrunse de duhul Evangheliei lui Hristos, își vor împlinì slujba cu mai multă însuflețire și cu mai mult devotament, spre binele neamului întreg.

Biserica este chemată să așeze Evanghelia Mântuitorului în centrul vieții noastre și cu ajutorul ei să reînsuflețească toate virtuțile neamului. Pentru înfăptuirea acestei opere mărețe însă, puterile și silințele clerului sunt neîndestulătoare. Rezidirea sufletească a neamului reclamă conștienta și devotata împreună lucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre Biserici. Mai ales prin viața lor trăită în duhul evangheliei lui Hristos și cu duhul eroicelor tradiții românești, intelectualii mireni sunt hotărîți a da nației pilda unei ortodoxii pe cât de active pe atât de cuceritoare, rea-

şezând prin ea, în sufletul acestei naţii, frica de Dumnezeu şi iubirea de oameni, cele două virtuţi de căpetenie, în stare să regenereze întreaga noastră viaţă obştească.

Cine slujeşte Bisericii dreptmăritoare, slujeşte neamului pe care Ea l-a ocrotit şi l-a povăţuit pe drumul marilor lui biruinţe.

Cine este duşmanul acestui aşezământ sfânt, este duşmanul neamului şi al statului român întregit.

Cu aceste gânduri am întemeiat la Cluj în Dumineca ortodoxiei (5 Mârtie) 1933, Asociaţia creştină **„Frăţia Ortodoxă Română“** a credincioşilor mireni din cuprinsul Mitropoliei Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului, — şi cu binecuvântarea înalţilor noştri Ierarhi, pornim lupta sfântă a credinţei mântuitoare, nădăjduind că bunul Dumnezeu va binecuvânta cu roduri îmbelşugate silinţele noastre.

Toţi cei ce vor sprijini, cu cuvântul şi cu fapta lor înţelegătoare, scopurile creştinesti ale „FRĂŢIEI ORTODOXE ROMÂNE“, vor face slujbă plăcută lui Dumnezeu şi folositoare Neamului!

TELEGRAME, ADEZIUNI

Mulţumesc celor adunaţi la serbarea ortodoxă din Cluj pentru sentimentele frumoase de devotament ce le îndreptează către Mine cu acest prilej. — Carol.

*

Prea Sfinţia Ta,

Reţinut în străinătate de cursurile pe care le ţin în calitate de profesor de schimb, regret din suflet că nu pot lua parte la Congresul Frăţiei Ortodoxe Române, căruia îi doresc cea mai frumoasă reuşită, urându-i să însemneze începutul unei acţiuni rodnice de înviorare sufletească şi românească.

Cu cele mai respectuoase salutări, sunt al P. Sf. Tale credincios fiu sufletesc

(Paris, 27/II. 1933). *Sextil Puşcariu.*

*

În faţa frumosului program de muncă pentru înviorarea credinţei strămoşeşti şi pentru unirea într'o nouă râvnă a fiilor bisericii ortodoxe în jurul aşezămintelor şi adevărurilor ei sfinte, Ministerul instrucţiunii, cultelor şi artelor dându-şi seama de cât folos poate fi ţării şi neamului românesc a-

ceastă întoarcere către Dumnezeu care ne-a mărit și apărat ființa națională, Vă roagă să primiți mulțumirea și îndemnul lui pentru calea aleasă.

Ministru Gusti.

*

Vârsta înaintată și iarna grea mă împiedică a venì la Cluj pentru a fi cu dv. și ceilalți fruntași intelectuali români ortodocși ca împreună cu frații noștri în Hristos să înființăm o societate sacră pentru apărarea sfintei noastre biserici ortodoxe strămoșești de care azi se simte mare nevoie. Sufletește sunt și rămân totdeauna cu dv.

Pimen Mitropolitul Moldovei.

*

Impiedecat fiind a lua parte la marea adunare a obștei ortodoxe, salut cu însuflețire acțiunea intelectualilor români în apărarea și desvoltarea bisericii ortodoxe. Sufletește sunt în mijlocul Domniilor Voastre. — Mitropolitul Nectarie.

*

Prea Sfințite, în Christos,
Iubiți frați!

Din nefericire, pentru mine, neputând călătorì, sunt osândit a lipsì dela Adunarea de constituire a „frăției ortodoxe“, căreia cu vrerea lui Dumnezeu i se pune temelie în această Adunare, și astfel nu

pot avea fericirea să fiu şi eu de faţă la punerea acestei temelii.

Dară, deşi cu trupul departe, sunt acolo cu duhul şi implor şi eu binecuvântarea lui Dumnezeu asupra „frăţiei ortodoxe“ şi a iniţiatorilor ei, care am speranţa, că va deveni un sprijin valoros Ierarhiei şi stâlp puternic al Bisericii noastre ortodoxe întru preamărirea lui Dumnezeu, mântuirea şi fericirea poporului nostru credincios.

Când cu frăţească dragoste vin a comunica acestea, îmi iau voie a observa, că am socotit a fi bine, să concred pe părintele consilier, protopresbiterul Romul Ancuşa cu reprezentarea mea, care vine acolo însoţit de consilierul nostru dela secţia culturală Nicolae Cornean.

Recomandat sfintelor rugăciuni sunt

Al Prea Sfinţiei Tale în Christos iubitor frate

(Caransebeş, 4/III. 1933) *Episcop Dr. T. Bădescu.*

*

Asupra fraţilor adunaţi în capitala Ardealului implor ajutorul lui Dumnezeu ca în biserică şi prin biserică sub conducerea ierarhiei să întărească dreapta credinţă salvatoare a sufletului românesc. Socotiţi-ne între fondatori.

Episcopul Lucian.

*

Acțiunea mirenilor dreptcredincioși din Ardeal ne-a umplut sufletul de mari nădejdi. Salut cu bucurie și arhierești binecuvântări adunarea de constituire a societății Frăția Ortodoxă Română. Implorând ajutorul puternicului Dumnezeu ca pe bazele astăzi puse să se ridice zidul tare de apărare al sf. noastre biserici ortodoxe din partea tuturor fiilor ei, binevoiți a mă număra între membrii fondatori. — Nichita Episcopul Argeșului.

*

Apropierea de altarul bisericii e un prilej de reculegere morală a societății noastre care înțelege azi că numai printr'o nouă conștiință publică încadrată în vechile tradiții putem păstra patrimoniul național. — Octavian Goga.

*

Mulțumesc pentru învitare. Spre marele meu regret nu pot lua parte la adunarea de mâine. Aderez la hotărîrile ce se vor lua.

Dr. Ioan Pop, subsecretar de stat.

*

Cu multă părere de rău nu pot lua parte la sărbătoarea bisericei ortodoxe de Duminecă. Sufletul meu împărtășește bucuria acestei sărbători și rog pe Prea Sfinția Voastră să fie interpretul sen-

timentelor mele de adâncă credință și devotament față de biserica noastră ortodoxă. — George Crișan.

*

Urează izbândă la frumoasa inițiativă de deșteptare bisericească. — I. Nistor-Cernăuți.

*

Domnule Profesor,
Domnule Președinte!

Dela unificarea administrativă a Bisericii noastre încoaci, în viața noastră bisericească *nu* am avut un act mai semnificativ și de mai bun augur, decât acea memorabilă *„Chemare“*, ce ați adresat-o obștei românești, dimpreună cu ceilalți vrednici tovarăși de carte și de îngrijorare pentru viitor.

Asociația *„Andrei Șaguna“* a Clerului din mitropolia Ardealului ia act cu supremă satisfacție, de această fericită inițiativă, mulțumind lui Dumnezeu, care V'a dat inspirația și Vă va da și mijloacele de acțiune, ducătoare la deplină biruință a idealului nostru obștesc: ortodox și românesc.

Preoțimea ortodoxă din Ardealul românesc, care a desfășurat, pe cât i s'a dat, și un apostolat național, Vă întâmpină cu stâlpări de bucurie și cu brațe deschise, pe toți aceia cari, din rândurile Bisericii ascultătoare, Vă apropiați de Ierarhie, pentru a consolida unitatea sufletului și a vieții românești în jurul Potirului sfânt al Euharisticului Hristos.

Noi, preoții, Vă mulțumim din tot ce avem bun în sufletul nostru, pentru aceasta credincioasă atitudine, care în special nouă Ierarhiei inferioare,

ne va uşura nu numai evanghelizarea, ci şi răspunderile de conştiinţă în vederea înfricoşatei şi nemitarnicei Judecăţi a Domnului.

Dar, şi până atunci, avem, aici pe pământ, grave probleme, duhovniceşti şi naţionale, de deslegat, pe cari — aşa se vede — nu le-am putut soluţiona până acum unii fără de alţii, dar le vom deslega de aci încolo, cu ajutorul Duhului sfânt şi cu al iubirei de Neam, şi în semnul Ortodoxiei româneşti aproape bimilenare, al căreia centru a fost, este şi trebue să rămână: Euharisticul sfânt Potir, apărat şi sorbit de credincioase suflete româneşti.

Din prilejul acestui congres, fără seamăn în viaţa românească, noi, preoţii, Vă facem o urare:

Intelectualii noştri mireni, de acum şi din viitor, să răzbiţi de a duce, până la deplină biruinţă, năzuinţele de apărarea celor sfinte ale Neamului nostru şi ca, prin pilda împărtăşirii din Potirul lui Hristos să redaţi, dimpreună cu noi noroadelor noastre tulburate de cei răi ai vremii, pilda mântuitoare a revenirii la Hristos, la Sfântul Lui Potir şi la sigura şi singura mântuire naţională prin Ortodoxia Noastră.

Primiţi, Vă rog, Domnule Profesor, asigurarea deosebitului respect, pe care Vi-l păstrez şi personal şi Vi-l exprim şi în numele preoţimei din Asociaţia „A. Şaguna".

Prof. A. Colan,
secretar general.

Prot. Dr. Gh. Ciuhandu,
preşedintele Asoc. Clerului „A. Şaguna".

Asociația generală a clerului ortodox român salută marea acțiune a frontului creștin ortodox pe care înalții ierarhi ai bisericii străbune ardelene împreună cu toată intelectualitatea și norodul ortodox o înfăptuesc ca o pârghie a sufletului național în lupta lui de afirmare și de nimicire a curentelor anarhice. Urăm ca acest front să fie acela al închegării integrale sufletești pe cuprinsul scumpei noastre patrii. — Președinte Pr. Partenie.

*

Asociația clerului putnean e alături de mișcarea Frăției Ortodoxe, dorindu-i ajutor și ocrotire dela Dumnezeu. — Președintele clerului putnean Pr. C. Vartolomeu.

*

Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române stă alături de noua oaste ortodoxă ce se înființează astăzi, urând izbândă pe toate terenurile.

Președinta Alexandrina Cantacuzino.

VOCI DE PRESĂ

— despre Adunare —

„Calendarul“ Nr. 314: „În afirmarea conştiinţei creştine a acestui popor, data de 5 Martie, (Dumineca ortodoxiei) va rămâne încrustată în istorie ca un mare punct de orientare spre viitor. E ziua în care s'a fundat la Cluj „Frăţia Ortodoxă Română“, asociaţia mirenilor din Ardeal şi Banat pentru reîncreştinarea insului, a familiei şi a societăţii româneşti. Adunarea generală de constituire s'a transformat într'o mare manifestaţie unică până azi, la noi, prin caracterul ei pur spiritual. Imensa mulţime a intelectualilor de peste munţi, pe care cele două biserici ortodoxe şi sala Teatrului Naţional din Cluj n'au mai putut s'o încapă, a trăit o zi întreagă, din zori până în amurg, iluminată sub imperiul duhului creştin. Religia e fapt personal, dar şi marele fenomen social în care individul se simte contopit în supraexistenţa colectivă a idealului ceresc.

A fost o năvală a sufletelor, biciuite de neliniştile epocei, căutându-şi din nou tăria sub egida bisericii. Ovaţiuni nesfârşite au salutat apariţia ierarhilor în mijlocul adunării. Însuşi Patriarhul ţării,

Dr. Miron Cristea, a binevoit să prezideze acest început de acţiune, asemănând în frumoasa-i cuvântare, vremea revoluţionară de azi cu epoca profanatoare de imagini a iconoclaştilor. Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan, animatorul acestei mişcări, a fost creerul ei. Magistrala sa cuvântare. prin care a tras liniile de orientare ale acţiunii ortodoxe, absorbind în solemna ei putere torentele aprobării unanime, e pentru regenerarea spirituală ceea ce a fost pentru regenerarea naţională dela 1848 celebrul discurs al lui Simion Bărnuţiu.

Am văzut cu acest neuitat prilej de câtă dragoste şi recunoaştere se bucură episcopul Nicolae Ivan, ctitorul ortodox fără egal al Clujului românesc, şi cu câtă veneraţie e înconjurat înfocatul bătrân Roman Ciorogariu, care a înfiorat adunarea cu invocaţia sa către Dumnezeul părinţilor. Alături de dânşii, tânărul episcop de Arad, Dr. Grigore Comşa, a vădit un talent de puternic tribun al poporului.

Rareori ni-a fost dat să vedem o mai strânsă comunitate între distinsa mulţime a mirenilor şi ierarhii bisericii. Căci biserica nu e numai clerul, ci întregul popor de credincioşi. Iată marele principiu ce s'a afirmat la Cluj, ca temeiu al acţiunii de încreştinare iniţiată de mireni.

Aceşti mireni, de diferite nuanţe intelectuale şi indiferent de ce coloare politică, proclamă azi adevărul fundamental că regenerarea noastră şi a societăţii noastre nu e posibilă dacă prin puterea credinţei religioase, dupăce variatele formule politice, sociale şi doctrinale au dat greş. E semnificativ că, deşi toţi fruntaşii partidelor au fost învitaţi, s'au abţinut, afară de dl Gh. Brătianu. Un tânăr înţelege mai repede ceea ce, alţii au dovedit cu prisosinţă că nu înţeleg de 15 ani încoace!

În această mare democraţie, iniţiată de profesorii Universităţii ardelene, noi am desluşit înălţătoarea umilinţă a inteligenţii în faţa Mântuitorului. E cea mai frumoasă ofrandă şi cea mai pilduitoare faptă pentru orientarea noastră a tuturor".

*

„*Patria*“ Nr. 51: „Primul congres al „Frăţiei Ortodoxe Române“ se poate spune cu drept cuvânt, că a fost un adevărat prilej de înălţare sufletească pentru toţi participanţii. Acest congres a fost o adevărată îmbrăcare a Clujului românesc în cea mai frumoasă haină de sărbătoare. Atât despre festivităţile organizate cu acest prilej, cât şi despre lucrările congresului suntem în prea plăcuta situaţie să scriem numai lucruri bune, regretând nu-

mai, că uneori n'o să găsim la repezeală cuvenitele superlative.

Apelul adresat de către comitetul de inițiativă din Cluj a avut în tot cuprinsul Ardealului cel mai adânc răsunet. Din toate cele cinci eparhíi ortodoxe române ardelene au participat numeroși delegați, uniți toți în aceleași cugete și în aceleași simțiri. Congresul acesta, poate, nici n'a fost un congres în adevăratul înțeles al cuvântului, ci un praznic înălțător al ortodoxiei românești."

*

„Țara Noastră" Nr. din 8/III: „Fundarea *„Frăției Ort. Rom."* este evenimentul care va domina pe viitor, vreme îndelungă, desvoltarea vieții noastre sociale. Adunarea de Duminecă dela Cluj a dat țării și societății românești un puternic și eficace organism în slujba nouei ofensive ortodoxe, de care atât de mult are nevoe în prezent țara noastră. Clujul a trăit clipe de frenetică evlavie, de bogată și puternică pornire religioasă; viziunea vremilor în care domină desvoltarea societății, ferindu-o de primejdioase alunecușuri pe panta doctrinelor lipsite de conținut etic, a trezit în rândurile slujitorilor și credincioșilor bisericii nădejdea unei perioade de reînviere a forței religioase... Numai re-

întoarcerea la vechile altare va putea să provoace ivirea unor timpuri mai bune".

*

„Universul": „Iată, că în capitala Ardealului, sub imboldul celor mai curate conştiinţe şi la lumina celor mai frumoase aspiraţii, s'a născut ca o plantă din fertilitatea bogată a ţarinii „Frăţia Ortodoxă Română".

Paşii mulţimii roasă de neîncredere trebue îndreptaţi sub lumina binecuvântată a ortodoxiei, pentru ca efortul spre bine, adevăr şi iubire de aproape să pornească cu acea încredere a conştiinţei ce-ţi profilează în depărtare, pe înălţimi abia văzute, steaua către care cheamă de veacuri sângele şi jertfa lui Hristos.

La Cluj s'a reclădit această conştiinţă. Cuvintele Î. P. Sf. Patriarh Dr. Miron Cristea şi ale celorlalţi Prea sfinţiţi ierarhi alcătuesc reazămul sufletesc al cruciadei întreprinse în inima Ardealului".

*

„Telegraful Român" Nr. 22—23: „Ziua de 5 Martie 1933 este, după 1 Dec. 1918, cea mai mare zi din istoria Ardealului de după răsboi. Cea dintâi ne-a adus unirea cu patria mamă, a doua formează începutul epocei de spiritualizare a vieţii româneşti, întregită în statul nostru naţional. Bucuria întregirii naţionale ne-a făcut să uităm un moment de idealul mai înalt pe care are să-l îndeplinească

neamul românesc pe acest pământ; răstimpul ce-a urmat după 1 Decemvrie 1918 a fost prea absorbit de preocupurile de jos. Ziua de 5 Martie 1933 a însemnat momentul de reculegere şi de aducere aminte că unitatea şi libertatea naţională nu se pot menţine fără prezenţa unui trainic suport religios; că ele nu formează ultimul scop al existenţei noastre ca neam, ci sunt un mijloc pentru împlinirea misiunii noastre mai înalte: mărirea lui Dumnezeu şi înfrumseţarea spiritului nostru cu tot ce ne putem însuşì din strânsa legătură cu el, crearea unei culturi în care să se împreune cerul şi pământul românesc.

Mulţimea imensă de intelectuali adunaţi din toate unghiurile Ardealului cu acest fel de simţiri, a revărsat peste cetatea foştilor magnaţi, ce atât de greu se desgheaţă din răceala-i de străin, o undă de sărbătoare şi de emoţie sfântă. Teatrul Naţional nu mai putea încăpea mulţimea însetată de cuvântul părinţilor ei spirituali. Cu bucurie şi entusiasm indescriptibil asculta şi sublinia înţeleptele directive şi părinteştile îndemnuri ale iubiţilor noştri ierarhi. A fost ziua de revenire a fiilor la sânul părinţilor".

STATUTELE
asociației mirenilor
„Frăția Ortodoxă Română"
(F. O. R.)

Numele, sediul și scopul asociației.

Art. 1. Se înființează o asociație religioasă pentru Românii ortodocși din Mitropolia Ardealului, Bănatului, Crișanei și Maramurășului sub numele: *„Frăția Ortodoxă Română" (F. O. R.)*

Ea este persoană juridică. Sediul central e în orașul Cluj iar al secțiilor în orașele de reședință a Eparhiilor.

Art. 2. Scopul asociației este:

a) Să realizeze în viața personală și familiară a membrilor săi învățăturile Mântuitorului;

b) să determine domnia principiilor creștine-ortodoxe în toate domeniile vieții sociale;

c) să afirme și să apere în orice împrejurări credința ortodoxă, prestigiul și drepturile ei în viața de Stat;

d) să prevină şi să combată orice acţiuni dăunătoare Bisericii ortodoxe şi Statului român întregit;

e) să promoveze sentimentul de solidaritate şi de ajutor mutual între membrii săi;

f) să întreţină cultul eroilor şi mucenicilor ortodoxiei româneşti.

g) să păstreze tradiţiile şi datinele strămoşeşti.

Mijloace.

Art. 3. Mijloacele asociaţiei pentru realizarea scopurilor sale sunt:

a) Spirituale: servicii religioase, împărtăşirea cu sf. Taine, meditaţii creştine, cursuri, conferinţe, procesiuni, pelerinagii, aşezăminte educative şi filantropice, editarea de cărţi, reviste, ziare etc. şi răspândirea lor;

b) Materiale: cotizaţii, donaţiuni, subvenţiuni, legate şi alte isvoare eventuale.

Membrii.

Art. 4. Membrii asociaţiei pot fi cetăţeni români ortodocşi de ambe sexe.

Ei sunt:

a) fondatori, dacă contribuie odată pentru totdeauna, cu cel puţin 5000 Lei, sumă ce poate fi achitată şi în 5 rate anuale;

b) pe viață, dacă se înscrie, odată pentru totdeauna, cu suma de 1000 Lei, plătibilă în 2 rate anuale;

c) activi, cu o cotizație anuală de 100 Lei;

d) ajutători, cu o cotizație anuală de 5 Lei;

e) onorari, pe cari după propunerea motivată a Consiliului general, îi proclamă Congresul asociației, în virtutea meritelor deosebite pentru Biserica ortodoxă.

Membrii fondatori pot fi și instituțiuni și societăți, însă fără drepturile arătate la art. 5.

Drepturi și datorii.

Art. 5. Membrii majori fondatori, pe viață și activi au dreptul să fie aleși în organele de conducere și să ia parte cu vot deliberativ la adunările și congresele asociației.

Membrii onorari au vot consultativ.

Toți membrii sunt datori să susțină, să propage și să apere cu convingere, scopurile și interesele asociației, așa cum sunt precizate în Statutele ei.

Calitatea de membru se dobândește prin înscriere și plata cotizației.

Neîmplinirea obligațiunilor statutare, duce la pierderea calității de membru, pe care o pronunță

Comitetele secţiilor eparhiale, cu drept de apel la Consiliul general, care decide în ultima instanţă.

Organizarea asociaţiei.

Art. 6. Asociaţia se compune din:

1. *Organizaţia centrală,* cu un

a) Congres general

b) Consiliu general

c) Comitet de direcţie

d) Comitet de cenzori.

2. *Secţiile eparhiale,* cu

a) Adunare generală

b) Consiliu eparhial

c) Comitet de direcţie şi

d) Comitet de cenzori.

3. *Secţia tineretului academic,* cu

a) Adunare generală

b) Consiliu central

c) Comitete de subsecţii.

Organizaţia centrală.

Art. 7. Congresul general se ţine în fiecare an în luna Octomvrie. El se convoacă de către Consiliul general, prin rotaţie, în centrele eparhiale.

Congresele vor fi conduse de către preşedintele Consiliului general sau de locţiitorul lui.

Art. 8. Congresul general se compune din toţi membrii asociaţiei (art. 5). Şedinţele sunt publice şi la desbateri poate lua parte ori care membru. Hotărîrile însă, se iau numai cu votul membrilor fondatori, pe viaţă şi activi. Membrii onorari au vot consultativ.

Ordinea de zi a Congresului o stabileşte Consiliul general, care decide şi în privinţa propunerilor venite din afară.

Chestiuni, cari nu sunt puse pe ordinea de zi, nu pot fi discutate în Congres.

Ierarchii prezenţi sunt preşedinţii de onoare ai Congreselor generale.

Art. 9. Atribuţiunile Congresului general:

a) stabileşte directivele pentru viaţa şi activitatea asociaţiei;

b) alege pe membrii Consiliului general şi ai Comitetului de cenzori;

c) hotăreşte asupra raportului general şi a propunerilor puse pe ordinea de zi;

d) votează bugetul şi dă descărcarea comitetelor de direcţie şi de cenzori pentru gestiunea anului trecut.

Toate alegerile asociaţiei se fac pe o perioadă de 5 ani.

Art. 10. Consiliul general se compune din membrii *aleşi* şi *de drept*, anume:

a) aleşi: 25 membrii ordinari şi 15 supleanţi;

b) de drept: preşedinţii şi secretarii secţiilor eparhiale, ai secţiei tineretului academic şi ai secţiei femenine.

Membrii supleanţi participă la şedinţe cu vot consultativ şi vor înlocuì, în caz de absenţă, pe membrii ordinari, cu toate drepturile acestora.

Consiliul general se constituie în cea dintâi şedinţă, alegând din sânul său: un preşedinte şi un secretar general.

Preşedinţii secţiilor eparhiale sunt vice-preşedinţii de drept ai Consiliului general.

Consiliul general este organul suprem de conducere a asociaţiei, potrivit puterilor ce i le conferă Statutele şi Congresul general.

Art. 11. Consiliul general alege din sânul său un *Comitet de direcţie*, compus din 9 membri, care în afară de gestiunea patrimonială, exercită, prin delegaţie, şi atribuţiunile Consiliului general.

În lipsa preşedintelui, Comitetul de direcţie, desemnează pe unul dintre membrii ca locţiitor.

Majoritatea membrilor Comitetului de direcţie trebuie să-şi aibă domiciliul în oraşul Cluj.

Art. 12. Atribuţiunile Comitetului de direcţie sunt:

a) Executarea hotărîrilor Congresului şi ale Consiliului general;

b) elaborarea şi aplicarea planului de muncă al asociaţiei şi rezolvirea afacerilor curente;

c) coordonarea, stimularea şi controlul activităţii secţiilor.

d) administrarea afacerilor economice-financiare.

Pentru păstrarea legăturii normale cu autoritatea Bisericii, un *cleric asistent,* delegat de Episcopia dela sediul asociaţiei, va face parte din Comitetul de direcţie.

Art. 13. Cassierul central, ales de Comitetul de direcţie, ţine registrul membrilor, se îngrijeşte de încassarea cotizaţiilor, poartă contabilitatea averii asociaţiei şi întocmeşte raportul anual de gestiune.

Ori ce cheltuială se face cu aprobarea Comitetului de direcţie.

Art. 14. Comitetul de cenzori se compune din 5 membri. El examinează registrele şi conturile de gestiune, prezentând raport Congresului general, care dă descărcarea.

Organizaţia exterioară.

Art. 15. În fiecare eparhie se va constitui o

Secție eparhială, cu membrii înscriși în condițiunile Statutelor de față.

Sediul secției va fi în orașul de reședință a Episcopiei.

Art. 16. Adunările generale eparhiale se țin anual în luna Iunie.

Atribuțiunile organelor eparhiale sunt în genere următoarele:

a) Adunarea generală alege: pe președinte și 2 vicepreședinți,pe secretar, pe membrii consiliului și pe cei 3 cenzori. Îndrumă activitatea secției potrivit scopurilor generale ale asociației. Hotărește asupra raportului general și a propunerilor dela ordinea zilei. Votează bugetul și dă descărcare pentru gestiunea anului trecut.

Hotărîrile adunărilor generale vor fi înaintate spre ratificare Consiliului general. Cele privitoare la gestiunea patrimonială se supun, de Consiliul general, aprobării Congresului general.

b) Consiliul secției eparhiale se compune din 15 membrii ordinari și 7 supleanți. El conduce secția în conformitate cu Statutele și cu directivele Consiliului general, înființează cercuri protopopești controlând munca lor.

Tot în sarcina Consiliului întră şi alegerea casierului.

Consiliul alege din sânul său comitetul de direcţie, compus din 5 membrii.

La şedinţele comitetului va lua parte şi un *cleric* asistent, delegat de Episcopia locului.

c) Comitetele de direcţie, cassierii şi *cenzorii* au, prin analogie, atribuţiunile stabilite pentru comitetul, cassierul şi cenzorii centrali.

Art. 17. Secţia *tineretului academic* va avea câte o *subsecţie* în fiecare Eparhie, pe al cărei teritoriu se găsesc şcoli academice.

Amănuntele de organizare se vor stabilì, în Regulamentul de aplicare, de către Consiliul general al asociaţiei, cu avizul reprezentanţilor tineretului.

Art. 18. Doamnele membre vor fi organizate într'o *secţiune specială,* potrivit dispoziţiunilor din Regulament, urmând ca ele să se ocupe în deosebi de operele de *milă creştină* ale asociaţiei.

Art. 19. Două sau mai multe secţiuni se pot întâlnì în conferinţe prin comitetele lor, în vederea unor acţiuni de interes comun.

Art. 20. Asociaţia va fi reprezentată în aface-

rile civile de către Comitetul central de direcție, prin delegații lui speciali.

Averea asociației.

Art. 21. Asociația fiind persoană juridică, are drept la patrimoniu, destinat scopurilor ideale ce le urmărește.

Averea dobândită de ea pe căile arătate la art. 3, se administrează în conformitate cu prevederile Statutelor și cu hotărîrile Congresului general.

Art. 22. Din taxele încassate dela toți membrii înscriși 60% rămân Secțiilor eparhiale, iar 40% se varsă Consiliului general pentru interesele obștești ale asociației.

În fiecare an, organele competente vor întocmì un inventar și un bilanț, despre averea asociației, așa cum prevăd legile în vigoare.

Dispoziții tranzitorii.

Art. 23. Asociația se va putea desființa numai de un Congres general, convocat în acest scop, la care să participe majoritatea membrilor cu drept de vot deliberativ. Hotărîrile se iau cu $^2/_3$ a celor prezenți.

În caz de desființare, averea asociației trece în părți egale asupra celor cinci Eparhii ale Mitro-

poliei Ardealului, Bănatului, Crişanei şi Maramurăşului.

Art. 24. Statutele de faţă devin obligatorii, după votarea lor de către adunarea generală de constituire.

Art. 25. Modificarea Statutelor este rezervată Congresului general.

Art. 26. Un Regulament de aplicare, întocmit de Consiliul general, va lămurì şi va desvoltà dispoziţiunile cuprinse în Statute.

Aceste Statute au fost votate cu unanimitate în adunarea generală de constituire, ţinută la Cluj în ziua de 5 Martie 1933.

Preşedinte:	Secretar general:
Prof. Ion Lupaş.	**Prof. Ion Mateiu.**

CLUJ
5 III 1933
FRĂȚIA
ORTODOXĂ
ROMÂNĂ